

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
เทศบาลตำบลพาทย์ยศ อำเภอพยุหะราชบุรี จังหวัดยโสธร

ศุภานันท์ จันทร์แก้ว

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๓

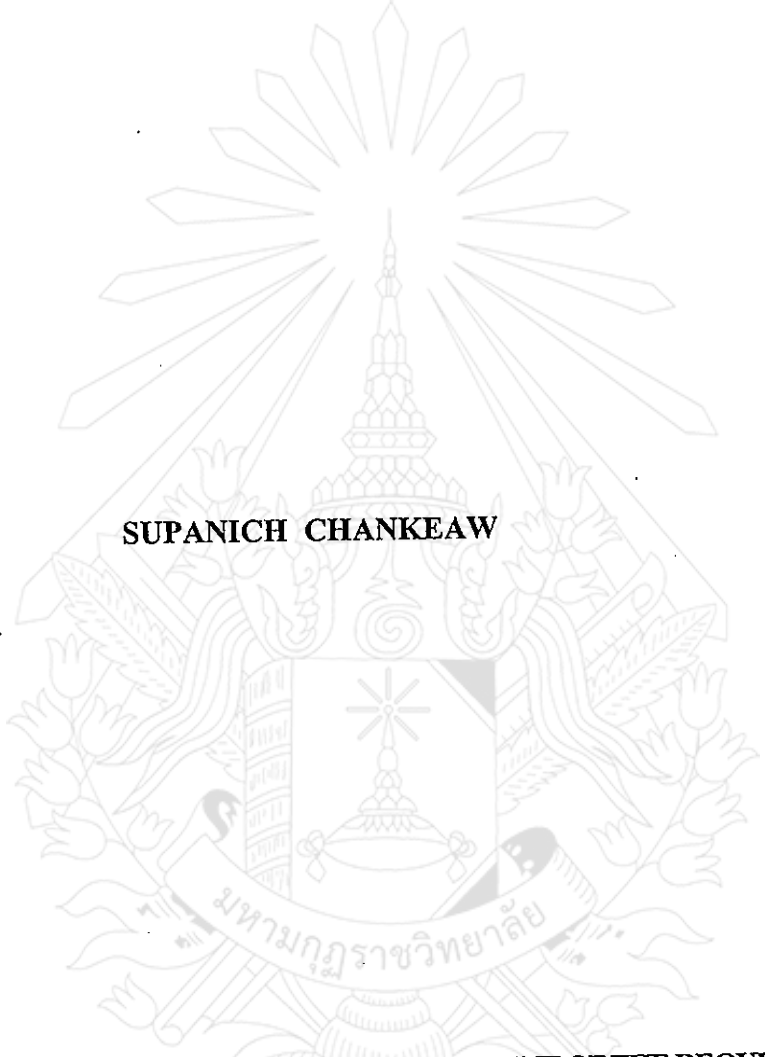
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๓

B 14795

**RESIDENTS' PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT : A CASE
STUDY OF TAMBON FAH YART, MAHACHANACHAI DISTRICT,
YASOTHON PROVINCE**

SUPANICH CHANKEAW

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2553 (2010)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

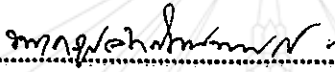
ชื่อนักศึกษา : สุภาณิชา จันทร์แก้ว

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง

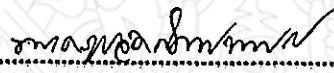
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. ไพรัช พันชมภู

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์จรัส บุคดาพงษ์

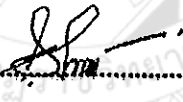
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดดัมพ์พัฒน์วิริยาจารย์ (ดร.))

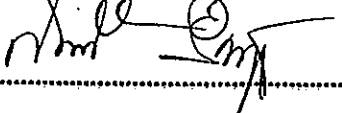
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดดัมพ์พัฒน์วิริยาจารย์ (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. ไพรัช พันชมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์จรัส บุคดาพงษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. อุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ดร. ธาณินี รักกตัญญู)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Residents' Participation in Local Development : A Case Study of
Tambon Fah Yart, MahaChanachai District, Yasothon Province

Student's Name : Supanich Chankeaw

Department : Government

Advisor : Dr. Phairat Phuenchomphoo

Co-Advisor : Lecturer Chamras Buddapong

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn (Dr.))

Thematic Committee

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn (Dr.))

P. Phuenchomphoo
..... Advisor
(Dr. Phairat Phuenchomphoo)

Ch. Buddapong
..... Co - Advisor
(Lecturer Chamras Buddapong)

S. Chaimusik
..... Member
(Professor Assistant (Emeritus) Dr. Sukit Chaimusik)

S. Raggatanyoo
..... Member
(Dr. Salinee Raggatanyoo)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร
ชื่อนักศึกษา	: สุภาณิช จันทร์แก้ว
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร. ไพรัช พันชมภู
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: อาจารย์จำรัส นุดดาพงษ์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๒

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์สามประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน ๓๕๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จำนวน ๒๒ ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๔ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และ F-test โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ ด้านร่วมในการดำเนินการ ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านร่วมในการประเมินผล

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ถ้าดับตามความถี่สูงไปหาต่ำสามลำดับแรก ได้แก่ ประชาชนควรได้รับบริการต่าง ๆ จากเทศบาลอย่างเท่าเทียมกัน ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการอย่างเพียงพอ และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะความต้องการให้มากขึ้น

Thematic Title : Residents' Participation in Local Development : A Case Study of
Tambon Fah Yart, Maha Chanachai District, Yasothon Province

Student's Name : Supanich Chankeaw

Department : Government

Advisor : Dr. Phairat Phuenchomphoo

Co-Advisor : Lecturer Chamras Buddapong

Academic Year : B.E. 2552 (2009)

ABSTRACT

The thematic paper's following three objectives were aimed to: 1) explore residents' participation in Tambon Fa Yat Municipality's local developments in Yasothon's Maha Chanachai district, 2) compare their participation in its local developments herein, resting upon their differing genders, ages and educational backgrounds and, 3) closely examine their suggestions on their participation in its local developments. The sampling group employed for conducting the research comprised 358 residents dwelling in area under its jurisdiction. The tool used for data collection was the questionnaire containing twenty two questions endowed with five rating scales, possessing the reliability for the whole handout amounting to 0.94. The statistics utilized for analyzing data encompassed: percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test, followed by the data processed by making use of the ready-made computerized programme.

The research's results were found as follows :

Residents' participation in Tambon Fa Yat Municipality's local developments in Yasothon's Maha Chanachai district in the overall aspect was at the middle level. Given a single aspect, one was found at the high level, two at the middle level and another one at the low level. All of them ranked in descending order included co-planning and decision making, fully operational integrity, mutual interests, and corporate assesses.

The comparative result of residents' participation in Tambon Fa Yat Municipality's local developments in Yasothon's Maha Chanachai district was found that those with differing genders, ages and educational backgrounds identically participated in its local developments, which was opposed to the established hypothesis.

The suggestions garnered from the research as ranked in descending order for the first three frequencies included: first, they should be equally well provided with its various services; next, the budget for running its operational tasks should be sufficiently allocated, and last, increasingly wider opportunities should be opened to them to suggest their requirements.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ที่ผู้วิจัย ได้รับการศึกษา

ขอขอบพระคุณ ดร. ไพรัช พินชมภู และอาจารย์จำรัส นุดคาพงษ์ ที่ท่านทั้งสองได้กรุณารับเป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เมตตาเป็นประธานกรรมการสอบ ตรวจสอบแก้ไข รูปแบบ ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ ตรวจสอบแก้ไข รูปแบบ และให้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ นายรัชชัย ขยันทำ นายเดวิทย์ นามรักษ์ นายวิทยา ผุดผ่อง ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูล และการเก็บข้อมูลในการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้กำลังใจ และผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอภัยเป็นอย่างสูงในข้อบกพร่อง และความผิดพลาดนั้น

ศุภานิช จันทร์แก้ว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

ก

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ค

กิตติกรรมประกาศ

จ

สารบัญ

ฉ

สารบัญตาราง

ณ

สารบัญภาพ

ฐ

สารบัญแผนภูมิ

ฑ

บทที่ ๑ บทนำ

๑

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑

๑.๓ สมมติฐานการวิจัย

๑

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

๑๕

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น

๒๓

๒.๔ สภาพพื้นที่ที่วิจัย

๒๗

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓๐

๒.๖ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๔๐

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๑
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๑
๓.๒ เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	๔๒
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๓
๓.๔ การสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือ	๔๓
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๕
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๕
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๔๖
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๑
๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๑
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๒
ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๒
ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะ จังหวัดยโสธร	๕๔
ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะ จังหวัดยโสธร ของ ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน	๕๕
ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะ จังหวัดยโสธร	๖๔
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๖๕
๕.๑ สรุปผล	๖๖
๕.๒ อภิปรายผล	๖๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๗๓
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๗๓
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๗๔

๗

บรรณานุกรม

๗๕

ภาคผนวก

๕๐

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

๕๑

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

๕๓

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

๕๖

ภาคผนวก ง แบบสอบถาม

๕๘

ประวัติผู้วิจัย

๑๐๕

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน	๔๑
ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๕๒
ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	๕๒
ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๓
ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด ยโสธร โดยรวมและรายด้าน	๕๔
ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด ยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ	๕๕
ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด ยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ	๕๖
ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด ยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ	๕๗
ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด ยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ	๕๘
ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม จำแนกตามเพศ	๕๙
ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม จำแนกตามเพศ	๕๙

ตารางที่ ๔.๒๒	แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ จำแนก ตามอายุ	๖๕
ตารางที่ ๔.๒๓	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วม ในการดำเนินการ จำแนกตามอายุ	๖๖
ตารางที่ ๔.๒๔	แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ จำแนกตามอายุ	๖๖
ตารางที่ ๔.๒๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วม ในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ	๖๗
ตารางที่ ๔.๒๖	แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนก ตามอายุ	๖๗
ตารางที่ ๔.๒๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วม ในการประเมินผล จำแนกตามอายุ	๖๘
ตารางที่ ๔.๒๘	แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล จำแนกตามอายุ	๖๘
ตารางที่ ๔.๒๙	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	๖๙
ตารางที่ ๔.๓๐	แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	๖๙
ตารางที่ ๔.๓๑	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วม วางแผนและตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๐

ตารางที่ ๔.๓๒	แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๐
ตารางที่ ๔.๓๓	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๑
ตารางที่ ๔.๓๔	แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๑
ตารางที่ ๔.๓๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๒
ตารางที่ ๔.๓๖	แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๒
ตารางที่ ๔.๓๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๓
ตารางที่ ๔.๓๘	แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๓
ตารางที่ ๔.๓๙	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร	๗๔

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบที่ ๒.๑ วิวัฒนาการของแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนา

๑๕

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

๔๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างระบบโครงสร้างกลไก และกระบวนการบริหาร และพัฒนาประเทศให้อยู่บนหลักธรรมาภิบาล และประชาธิปไตย โดยบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และทุกระดับ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน พร้อมทั้งปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ลดบทบาทอำนาจของทางราชการในส่วนกลาง และเพิ่มบทบาท มอบอำนาจ และกระจายอำนาจการตัดสินใจ การดำเนินการ และกระจายการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และชุมชน เพื่อสร้างสมดุลในการจัดสรร และกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาให้ทั่วถึงเป็นธรรม โดยต้องดำเนินการรักษา และเสริมสร้างความมั่นคงควบคู่ไปด้วย อันจะสนับสนุนให้การบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความมั่นคง

เทศบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล ที่ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มีความสำคัญโดยเป็นองค์กรที่มีขนาดเล็ก แต่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในระดับฐานรากครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์ วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด แต่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนถูกกำหนดให้มีส่วนร่วมโดยกฎหมายมิได้เกิดจากจิตสำนึกในการอยากเข้าร่วมของประชาชนเอง การ

บริหารจัดการในเขตเทศบาลตำบล ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักกระบวนการมีส่วนร่วมแล้ว ประชาชนควรมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ มิใช่ร่วมรับประโยชน์เพียงอย่างเดียว^๒

ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ใส่ใจในบทบาทของตนเอง ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นยังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย เช่น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาการค้ำยประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง ปัญหาความยากจน ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง การแก้ไขปัญหาที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน^๓ นอกจากนี้ จากการดำเนินการพัฒนาเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ในช่วงที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาเรื่องประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ การพัฒนาเทศบาลในระดับจำกัด โดยเฉพาะปัญหาการจัดประชุมระดมสมองในการรับทราบปัญหา และความต้องการของชุมชน ซึ่งส่งผลให้การรับทราบปัญหาและความต้องการที่ได้รับจากการประชุมดังกล่าว ไม่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ได้อย่างแท้จริง

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในยุคปัจจุบันว่าประชาชนมีบทบาทดังกล่าวมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะนำผลการวิจัยที่ได้นั้นมาใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ต่อไปในอนาคต

จากหลักการ และเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวิจัยถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่จะนำไปสู่การบริหารงานเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

^๒ ชงชัย สันติวงษ์, องค์กรและการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๓๗), หน้า ๑๐.

^๓ ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๓.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

๑.๓ สมมติฐานการวิจัย

๑.๓.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

๑.๓.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้า
หยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด
ยโสธร จำนวน ๕,๒๓๒ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ

- ๑) ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ
- ๒) ด้านร่วมในการดำเนินการ
- ๓) ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์
- ๔) ด้านร่วมในการประเมินผล

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

๑.๕.๔ ทำให้สามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นสารสนเทศในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนทั้งส่วนบุคคลหรือองค์กรร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อกำหนดเป็นเจตนารมณ์และร่วมกำหนดนโยบาย เพื่อตอบสนองตามเจตนารมณ์ โดยประชาชนหรือองค์กรสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมและสามารถมีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับดูแล การตรวจสอบการประเมินผลและเสนอข้อคิดเห็นและการได้รับประโยชน์

การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีการวางแผน กำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า และการเปลี่ยนแปลงนี้มีสองส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ การเปลี่ยนแปลงทั้งทาง ปริมาณ และคุณภาพ รวมทั้งจะต้องมีทิศทางที่ดีขึ้นเท่านั้น

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ใน ๔ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ หมายถึง การร่วมในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพและปัญหา การเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ เข้าร่วมประชุมในเวทีประชาคมเทศบาล จัดลำดับแผนหรือขั้นตอนการพัฒนาของเทศบาล มีความรู้ ความเข้าใจ ในแผนพัฒนาเทศบาล การคัดเลือกผู้แทนประชาคมเข้าเป็นคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล/

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา การเข้ารับฟังการประชุมสภาเทศบาล เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นในเรื่องเทศบัญญัติต่าง ๆ เช่น เทศบัญญัติงบประมาณ เทศบัญญัติทั่วไป ฯลฯ

๒) ด้านร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ประชุม ในเวทีประชาคมของเทศบาล ร่วมจัดลำดับแผนหรือขั้นตอนการพัฒนา มีความรู้ความเข้าใจ แผนพัฒนาเทศบาล ร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล เข้าร่วมรับฟังการประชุมของเทศบาล และเสนอความคิดเห็น เกี่ยวกับเทศบัญญัติต่างๆ

๓) ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง ร่วมแบ่งปันทรัพยากรภายในท้องถิ่น ตลอดจนการจัดสรรสวัสดิการต่าง ๆ ของภาครัฐ ได้แก่ การรับบริการจากเทศบาล เช่น บริการเก็บขยะ มูลฝอย การสงเคราะห์จากเทศบาล การพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส การอบรมสัมมนา/ศึกษาดูงานให้ความรู้เกี่ยวกับงานของเทศบาล การสนับสนุนและรับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

๔) ด้านร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ การตรวจสอบว่าเทศบาลนำโครงการ/กิจกรรมที่เป็นข้อเสนอของประชาชนไปใช้ในการจัดทำแผน การติดตามแผนตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล การติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการของเทศบาล การใช้สิทธิเพื่อให้เทศบาลเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารการดำเนินการของเทศบาลต่อสาธารณชน การตรวจสอบพฤติกรรมของผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล การคัดเลือกผู้แทนประชาคมเข้าเป็นคณะกรรมการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ได้แก่

๑) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ เพศ คือ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

๒) อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๔ ช่วงอายุ คือ ๑) ๒๐-๓๐ ปี ๒) เกิน ๓๐-๔๐ ปี ๓) เกิน ๔๐-๕๐ ปี และ ๔) เกิน ๕๐ ปี

๓) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๓ ระดับ ๑) ประถมศึกษา ๒) มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า และ ๓)ปริญญาตรีขึ้นไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น แล้วนำมาเสนอตามลำดับ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองท้องถิ่น
- ๒.๔ สภาพทั่วไปของพื้นที่ที่วิจัย
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒.๑.๑) ความหมายการมีส่วนร่วม

ความหมาย โดยรูปศัพท์นั้น ต้องอาศัยจากความหมายของสามัญชน โดยทั่วไปที่เข้าใจกันได้
ในสังคมจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า

“ส่วน” นั้น เป็นคำนาม แปลว่า “สิ่งที่แบ่งจากส่วนรวม” ส่วน “ร่วม” เป็นคำช่วยกริยา
แปลว่า “มีส่วนร่วมอยู่ด้วยกัน”^๒

การมีส่วนร่วมเป็นการสังสรรค์ทางสังคม มักมีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งปัจเจกบุคคลและกลุ่ม โดย
ที่มีการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งการเกี่ยวข้อง

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร :
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๔๖), หน้า ๗๘๐.

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๖๕.

ดังกล่าว เป็นเหตุเร้าให้กระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มขึ้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึก
รับผิดชอบกับกลุ่มด้วย”

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ ได้เสนอความหมาย หลักสำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชน
หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำสนับสนุนและองค์การอาสาสมัครต่าง ๆ ให้เข้ามา
มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกันในกิจกรรมต่อไปนี้ ให้บรรลุตาม
วัตถุประสงค์ และนโยบายที่กำหนดไว้ ได้แก่

๑) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงลดจน
ความต้องการของชุมชน

๒) ร่วมคิด และสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไข และลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อ
สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน จัดและแก้ไขปัญหา

๓) ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือ โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหา และ
ตอบสนองความต้องการของชุมชน

๔) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม

๕) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๖) เพื่อร่วมการลงทุนในกิจกรรม โครงการชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเอง และ
หน่วยงานที่วางไว้

๗) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

๘) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และซ่อมบำรุงรักษาโครงการ”

อภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมว่า “การมีส่วนร่วมเป็นผลมา
จากการเห็นพ้องต้องกัน ในเรื่องความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลงซึ่งความเห็นพ้องต้องกัน
นั้นต้องมีมากพอจนเกิดการริเริ่ม โครงการเพื่อการปฏิบัติ กล่าวคือ การเห็นพ้องต้องกันของคนส่วน
ใหญ่ ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น และเหตุผลที่มาร่วมปฏิบัติการจะต้องมีความตระหนักว่า การ

“นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา
ชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๑๑๗.

“ไพรัตน์ เตชะรินทร์, “นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปัจจุบัน”, ใน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, รวบรวมและจัดพิมพ์โดย ศูนย์ศึกษานโยบาย
สาธารณสุข, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗) : ๖.

ปฏิบัติการทั้งหมดโดยกลุ่มหรือในนามของกลุ่มหรือกระทำผ่านองค์กร ดังนั้นองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวทำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ”^๕

สุพจน์ พิสุทธิวงศ์ ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมว่าเป็นเรื่องที่บุคคล และกลุ่มคนเห็นพ้องต้องกันในเรื่องความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อตนเอง และส่วนร่วม ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดวิถีชีวิตของคนอย่างเป็นตัวของตัวเอง^๖

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมว่า “เป็นการเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้การทำกร (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่ม นั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย”^๗

ยวัฒน์ วุฒิเมธี ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมมือรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง^๘

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “เป็นกระบวนการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐ หรือองค์กรเอกชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยยึดหลักการว่า สมาชิกในชุมชนนั้น ๆ จะต้องร่วมมือกันวางแผน และการปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของประชาชนในชุมชน”^๙

จากความเห็นดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมได้ว่าเป็นความพยายามร่วมกันของบุคคลที่เกี่ยวข้องที่เห็นพ้องต้องกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการรวมพลังความ

^๕ อารมณ์พันธ์ จันทร์สว่าง, “คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและการพัฒนาชุมชน”, กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒, (อัคราณา).

^๖ สุพจน์ พิสุทธิวงศ์, “การศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาภัยน้ำของผู้นำชุมชนในเขตจังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๓๕, หน้า ๑๖.

^๗ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘๓.

^๘ ยวัฒน์ วุฒิเมธี, หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด นิติบุคคลไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๓๕.

^๙ ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชน”, วารสารพัฒนาชุมชน ๒, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๕ (กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑): ๒๔-๒๕.

พยายาม และทรัพยากรใด ๆ ที่เห็นควรนำมาใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่เขาได้ตั้งเอาไว้ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมได้ริเริ่ม และลงมือกระทำตามความคิด และจิตวิญญาณของตนเอง รวมทั้งเป็นกระบวนการกระทำที่เขาสามารถควบคุมได้ หากการมีส่วนร่วมเป็นเพียงการเอาคนมาร่วมกระทำกิจกรรมบางอย่างตามความคิด หรือการวางแผนของผู้อื่น และควบคุมโดยผู้อื่นนั้น ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

๒.๑.๒) แนวคิดการมีส่วนร่วม

สากล สถิติวิทยานันท์ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ กระบวนการในการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๓ ประการ คือ

- ๑) มีความสนใจและห่วงกังวลร่วมกันของแต่ละบุคคลซึ่งกลายเป็นความกังวลของส่วนรวม
- ๒) ความเดือดร้อนหรือความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ในขณะนั้น ซึ่งผลักดันให้เกิดการลงมือกระทำร่วมกัน

๓) การตกลงใจจะร่วมกันของกลุ่ม หมายถึงการตัดสินใจร่วมกันในการที่จะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตามที่กลุ่มพึงปรารถนา^{๑๑}

สุจินต์ ดาววีระกุล เห็นว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจ เข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนเอง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีส่วนดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์^{๑๒}

กุลจันทร์ ปรียากร ที่เน้นการที่บุคคล กลุ่มคนหรือองค์กรประชาชนได้อาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการ และยังเกี่ยวข้องถึงการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และการประเมินผลโครงการพัฒนาด้วยความสมัครใจ^{๑๓}

เสถียร เหลืองอร่าม ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกลุ่มด้วยจิตใจ มีส่วนในการสนับสนุน ริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และรับผิดชอบในกิจกรรมของกลุ่ม ตามคำนิยามนี้ การเข้ามามีส่วนร่วมด้วยแนวคิด ๓ ประการ คือ

^{๑๑}สากล สถิติวิทยานันท์, ภูมิศาสตร์ชนบท, (กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์, ๒๕๓๒) หน้า ๒๖.

^{๑๒}สุจินต์ ดาววีระกุล, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้านกรณีศึกษาเฉพาะหมู่บ้านชนะเลิศ การประกวดดีเด่นระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๓๕”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๓๖, หน้า ๔๕.

^{๑๓}กุลจันทร์ ปรียากร, ทฤษฎีแนวคิดและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕), หน้า ๓๗.

๑) การเข้ามีส่วนร่วมเป็นวิธีการที่ผู้ปฏิบัติงานเข้าเกี่ยวข้องด้วยจิตใจ จึงเป็นเรื่องทางจิตวิทยา ยิ่งกว่ากายภาพ

๒) การเข้ามีส่วนร่วมกระตุ้นผู้ปฏิบัติให้มีส่วนออกกำลังปัญญา และกำลังความคิดในการสร้างสรรค์เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือสถาบัน โดยนัยนี้การเข้ามีส่วนร่วมจึงแตกต่างจากการให้ความยินยอม การให้ความยินยอมนั้นเพียงแค่ใช้แนวความคิดของผู้บริหาร เพื่อขอความเห็นชอบของกลุ่ม ผู้ให้ความยินยอมมิได้มีส่วนให้แนวความเห็นชอบเท่านั้น

๓) การมีส่วนร่วมสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนรับผิดชอบในกิจกรรมขององค์กรหรือสถาบัน โดยที่ฝ่ายปฏิบัติงานมีส่วนริเริ่มและสร้างสรรค์ จึงมีความต้องการให้เห็นว่าการดำเนินงานตามแนวความคิดของคนนั้นบรรลุความสำเร็จ โดยนัยนี้ฝ่ายปฏิบัติงานจึงมีส่วนรับผิดชอบในกิจกรรมขององค์กร เมื่อผู้ปฏิบัติงานเริ่มมีส่วนรับผิดชอบยิ่งสนใจต้องทำงาน โดยร่วมมือกันเป็นกลุ่มก้อนจะทำคนเดียวไม่ได้^{๑๑}

อคิน รพีพัฒน์ ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น ๔ ลักษณะด้วยกัน คือ

- ๑) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา
- ๒) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
- ๓) ชาวบ้านมีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ
- ๔) ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน^{๑๒}

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen, J.M. and Uphoff,) ได้แบ่งขั้นตอน การมีส่วนร่วมออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

- ๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบาย และประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

^{๑๑}เสถียร เหลืองอร่าม, มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๖), หน้า ๑๓๕.

^{๑๒}อคิน รพีพัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภณการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๑๑.

๒) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)

ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานความร่วมมือในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงาน โครงการนั้นจะได้คำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

๓) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)

ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึง การกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ และเป็นโทษต่อบุคคล และสังคมด้วย

๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยน พฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้^{๑๔}

ไพร์ธน์ เตชะรินทร์ ได้สรุปหลักการและแนวทางการพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วมสรุปได้ ว่า

- ๑) ต้องยึดหลักความต้องการ และปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม
- ๒) กิจกรรมต้องดำเนินการในรูปกลุ่มเพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกัน
- ๓) ให้คำนึงถึงขีดความสามารถของประชาชน และปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ
- ๔) กิจกรรมที่ต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร วัฒนธรรมของชุมชน
- ๕) การเริ่มต้นควรอาศัยผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านเคารพนับถือ
- ๖) ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น

สำหรับการมีส่วนร่วมของบุคคลในกิจกรรมต่าง ๆ นั้น อาจมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งก็ได้ นักวิชาการได้แบ่งขั้นตอน หรือขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมไว้แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ

ในรูปแบบของการมีส่วนร่วม ได้แบ่งไว้เป็น ๕ รูปแบบ ดังนี้

- ๑) เป็นสมาชิก (Membership)
- ๒) เป็นสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม (Attendance at Meeting)

^{๑๔} Cohen, J.M. and Uphoff, The Cornell Rural Development Participation Project, อ้างใน สมยศ นาวิการ, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๔๓), หน้า ๑๖.

๓) เป็นสมาชิกผู้บริจาค (Financial Contribution)

๔) เป็นกรรมการ (Membership on Committees)

๕) เป็นผู้นำหรือประธาน (Position of Leadership)

นอกจากนี้ ได้แบ่งแบบของผู้มีส่วนร่วม (Type of Participants) ออกเป็น ๓ แบบ คือ

๑) ผู้กระทำ (Actor)

๒) ผู้รับผลการกระทำ (Recipient)

๓) สาธารณชนทั่วไป (Public)^{๑๖}

ทวิทอง หงส์วัฒน์ ได้กำหนดช่วงจังหวะและแบ่งระยะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนไว้ ดังนี้

๑) ค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข

๒) การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา

๓) การปฏิบัติงานในกิจกรรมพัฒนาตามแผน

๔) การประเมินผลกิจกรรมพัฒนา^{๑๗}

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมอันเนื่องจากการมีสถานการณ์เป็นตัวควบคุมและผลักดันให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้น การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น อาจมีบทบาทที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละบุคคล

กรณีศึกษา ชุมติ ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น ๑๐ รูปแบบ ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมในการประชุม ซึ่งเป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการเข้าร่วมประชุม วางแผนและหารือเพื่อการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒) การมีส่วนร่วมในการออกเงิน เป็นการระดมทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

๓) การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ หมายถึงการมีบทบาทในการเป็นตัวแทนของสมาชิกกลุ่มเพื่อเข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจและสะท้อนความต้องการของชุมชน

^{๑๖}พิบูลย์ ไชยคุณ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบ-สี่ัค : ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบบสี่ัค (๑), (๒)”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๕, หน้า ๑๕.

^{๑๗}ทวิทอง หงส์วัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๑๐๗.

๔) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ เป็นการคัดสรรผู้นำของชุมชนเพื่อให้มีบทบาทในการนำกลุ่ม การเจรจาต่อรองกับกลุ่มต่าง ๆ

๕) การมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์ เป็นขั้นตอนที่ประชาชนจะได้มีบทบาทในการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

๖) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวน หมายถึง การโน้มน้าวใจหรือการพุดจูงใจให้บุคคลอื่นคล้อยตามที่ผู้ชักชวนต้องการ อาจเป็นการชักชวนให้เกิดแนวร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

๗) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ริโภค หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะของการเป็นผู้ริโภคสินค้า การเข้าไปใช้ประโยชน์จากกิจกรรมที่กลุ่มได้จัดทำขึ้น

๘) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ริเริ่ม หรือผู้ริเริ่ม หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปแสดงความคิดเห็นในการริเริ่มแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมของกลุ่ม และยังเป็นผู้นำแนวคิดต่าง ๆ ของกลุ่มมาทดลองปฏิบัติเปรียบเสมือนกับการจัดทำโครงการนำร่องขึ้นมาเพื่อทดสอบแนวคิดดังกล่าว ซึ่งจะมีผลต่อการนำไปขยายผลต่อไป

๙) การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการออกแรงเพื่อดำเนินกิจกรรมให้บรรลุความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าไว้

๑๐) การมีส่วนร่วมในการออกวัสดุอุปกรณ์ ในบางสถานการณ์ประชาชนอาจไม่อยู่ในฐานะของการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ประชุมวางแผน หรือการระดมเงินได้ แต่ก็สามารถมีส่วนร่วมในฐานะของการเป็นผู้ออกวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยมากจะเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น^{๑๑}

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในสังคมนั้น ๆ ได้มีการพัฒนาศักยภาพ ความสามารถ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และของตนในการพัฒนาหรือดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาอันมีผลกระทบต่อตนเอง ชุมชน และสังคม โดยการมีส่วนร่วมตั้งแต่การศึกษา การเรียนรู้ปัญหา การคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ และการวางแผนการเข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรม และ โครงการต่าง ๆ การติดตาม และการประเมินผลรวมทั้งการร่วมรับผิดชอบงานทั้งระบบอย่างครบวงจร

^{๑๑} วรรณิกา ชมดี, “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าซ่าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๒๔, หน้า ๒๘.

สรุปได้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนในกระบวนการริเริ่ม การวางแผนและดำเนินการ รวมถึงการปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

๒.๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ พัฒน หมายถึง ความเจริญ ส่วนคำว่า “พัฒนา” หมายถึง ทำให้เจริญ^{๑๙}

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้ให้ความหมายของคำว่า “พัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง (Directed Change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้แน่นอนล่วงหน้า (Planned Change)”^{๒๐}

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี ให้ความหมายของคำว่า “พัฒนา หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้น คือ เปลี่ยนจากสภาพหนึ่ง ไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่า”^{๒๑}

อมร รักษาสัตย์ และชัตติยา กรรณสูต ได้ให้ความหมายของคำว่า “พัฒนา ว่าหมายถึง การเปลี่ยนแปลงในตัวระบบที่ทำการ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบที่ทำการ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพ (Qualitative Changes) ส่วนการแปลงรูป (Transformation) เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของตัวกระทำ (Environmental Changes) ซึ่งนอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพและปริมาณ เช่น การคมนาคมของประเทศไทยเมื่อเริ่มแรกได้มีการใช้รถเทียมม้า แล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยใช้เครื่องจักรไอน้ำมาทำรถไฟ และค่อย ๆ ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ๆ เร็วยิ่งขึ้น ๆ การเปลี่ยนแปลงจากระดับมาเป็นรถไฟหรือเป็นรถยนต์ หรือเครื่องบิน จนเป็นจรวดก็ดี นับได้ว่าเป็นการพัฒนา”^{๒๒}

ทิตยา สุวรรณชฎ ได้อธิบาย การพัฒนา ไว้ว่า “การพัฒนา คือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการและได้กำหนดทิศทางและมุ่งที่จะควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงด้วยสถานะการพัฒนามีลักษณะสมานธิกของสังคมได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนได้เต็มที่โดยไม่มีสถานะครอบงำ เช่น ความบีบคั้นทาง

^{๑๙}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, อ้างแล้ว, หน้า ๕๘๐.

^{๒๐}สัญญา สัญญาวิวัฒน์, การพัฒนาชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๕.

^{๒๑}ยูวัฒน์ วุฒิเมธี, หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท, อ้างแล้ว, หน้า ๑.

^{๒๒}อมร รักษาสัตย์ และชัตติยา กรรณสูต, ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๕), หน้า ๒-๘.

การเมือง ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ หรือความไม่สมบูรณ์ในอนามัย ทุกคนสามารถที่จะนำเอาศักยภาพของตนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ เช่น การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของไทยไม่สามารถจะใช้รถแทรกเตอร์แบบอเมริกาได้ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ได้ประดิษฐ์ “ควายเหล็ก” ขึ้นมาใช้ไถนาในสภาพแวดล้อมของสังคมไทย”^{๒๓}

วิทยากร เชียงกูล กล่าวไว้ว่า “การพัฒนาที่แท้จริงควร หมายถึง การทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดี ความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมและจิตใจ และความสงบสันติ ซึ่งนอกจากจะขึ้นอยู่กับ การได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการของร่างกายแล้ว ประชาชนยังต้องการพัฒนาทางด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดี การพักผ่อนหย่อนใจ และการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจด้านต่าง ๆ ด้วย ความต้องการทั้งหมดนี้บางครั้งเราเรียกกันว่าเป็นการพัฒนา “คุณภาพ” เพื่อให้เห็นว่าการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การเพิ่มปริมาณสินค้าหรือการเพิ่มรายได้เท่านั้น หากอยู่ที่การเพิ่มความพอใจความสุขของประชาชนมากกว่า”^{๒๔}

๒.๒.๒) แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนา

ประเทศไทยได้เผชิญกับวัฏจักรแห่งความชั่วร้าย (Vicious Circle) อันได้แก่ ความยากจน ความเจ็บป่วย และความไม่รู้ วนเวียนสืบทอดกันมาช้านาน ประกอบกับการติดต่อกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศทางตะวันตกเพิ่มมากขึ้นซึ่งในบางครั้งทำให้เกิดการเปรียบเทียบและเห็นข้อแตกต่างระหว่างสังคมไทยกับสังคมตะวันตก เช่น สังคมไทยคือพัฒนาหรือกำลังพัฒนา และถ้าหลังส่วนสังคมตะวันตกพัฒนาแล้ว และทันสมัย เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน ประเทศไทยได้รับทฤษฎีหรือแนวคิดการพัฒนามาจากประเทศทางตะวันตกผ่านทางนักวิชาการ ตำราหนังสือ ตลอดจนการติดต่อสื่อสาร เช่น โทรทัศน์และวิทยุ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งประเทศไทยได้รับเข้ามาเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยมีความเชื่อกันว่า แนวคิดนี้เหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาชุมชนทั้งในเมืองและในชนบท ทุกวันนี้ ก็ยังมีหน่วยงานของรัฐ เช่น กรมการพัฒนาชุมชนได้นำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ ยังมีแนวคิดการพัฒนาที่ไทยรับมาจากต่างประเทศอีก เช่น การบริหาร การพัฒนา และการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่ายืนยันว่าทุกวันนี้ประเทศไทยมีแนวคิดการพัฒนาของตัวเอง ที่สำคัญ คือ การพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังจะได้ศึกษารวมไว้ด้วย

^{๒๓} ทิตยา สุวรรณชญ, วิทยาศาสตร์สังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๑๘๗-๑๘๘.

^{๒๔} วิทยากร เชียงกูล, การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย : บทวิเคราะห์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฉบับแรก, ๒๕๒๗), หน้า ๑๗-๑๘.

เนื่องจากหัวข้อนี้เกี่ยวข้องกับทำให้ความหมายในทางสังคมศาสตร์ จึงควรทำความเข้าใจ เรื่องการให้ความหมายของคำหรือถ้อยคำในทางสังคมศาสตร์ก่อน กล่าวคือ ในทางสังคมศาสตร์เป็น ธรรมดาที่การให้ความหมายของคำใดคำหนึ่ง ย่อมหลากหลายและแตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะ ผู้ให้ความหมายมีประสบการณ์หรือมีพื้นฐานการศึกษาในสาขาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม การให้ ความหมายการพัฒนาซึ่งถือว่าเป็น “ศาสตร์” หรือวิชาความรู้ทางสังคมศาสตร์ ย่อมมีลักษณะเช่นว่านี้ เหมือนกัน “ศาสตร์” มาจากคำว่า “Science” ซึ่งมีให้หมายความว่าเป็น “วิทยาศาสตร์” เท่านั้น แต่ยัง หมายถึง วิชาความรู้ หรือความรู้ที่เป็นระบบที่มีรากฐานมาจากการสังเกต ศึกษา ค้นคว้า และทดลอง ตรงกันข้ามกับสัญชาตญาณ หรือการรู้โดยความรู้สึกนึกคิด หรือการรู้โดยความรู้สึกที่เกิดขึ้นเองในใจ (Intuition) คำว่า ศาสตร์ นั้น แบ่งเป็น ๒ แขนงใหญ่ ๆ (Branch) คือ สังคมศาสตร์ (Social Science) และ ศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science)

ในทางสังคมศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ความรู้ที่เป็นระบบที่เกี่ยวกับสังคม ครอบคลุมศาสตร์ (Science) ด้านศาสนา การศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นต้น ศาสตร์เหล่านี้ ไม่เป็นสูตรสำเร็จที่ใช้ได้ทุกหนทุกแห่งและไม่อาจเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายได้ง่าย ส่วนหนึ่งสืบ เนื่องมาจากการเป็นวิชาความรู้ที่มีลักษณะไม่ตายตัว ผนวกกับการเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดการ คาดการณ์ คาดคะเน หรือการคาดว่าจะเป็น อีกทั้งอคติของผู้ให้ความหมายความสามารถเข้าไป สอดแทรกอยู่ในความหมายที่ให้ไว้ได้ง่าย ยิ่งไปกว่านั้น ยังไม่อาจสัมผัสพิสูจน์และตรวจสอบได้ง่าย อีกด้วยทฤษฎีทางสังคมศาสตร์เป็นจำนวนมากมีลักษณะที่เรียกว่า ทฤษฎีปทัสถาน (Normative Theories) ดังเช่น ทฤษฎีเวทสิทธิ์ ทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์ ตลอดจนทฤษฎีหรือแนวคิดประชาธิปไตย หรือแนวคิดการแบ่งแยกการใช้อำนาจ รวมตลอดทั้งทฤษฎีการพัฒนา เป็นต้น

ลักษณะของศาสตร์ทางสังคมศาสตร์แขนง (Branch) นี้ ก่อนข้างจะตรงกันข้ามกับศาสตร์อีก แขนงหนึ่ง คือ ศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science) ซึ่งหมายถึง ความรู้ที่เป็นระบบเกี่ยวกับธรรมชาติและ โลกทางวัตถุที่ชัดเจนและจับต้องได้ (The Systematized Knowledge of Nature and the Physical World) เช่น เคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ พฤกษศาสตร์ และธรณีวิทยา ที่มีลักษณะแน่นอน ตายตัว สัมผัส ได้ เป็นระบบ ทดสอบและพิสูจน์ได้ง่ายกว่าศาสตร์แขนงแรก รวมทั้งอคติของผู้เกี่ยวข้องเข้าไป สอดแทรกได้ยาก ศาสตร์ธรรมชาตินี้สอดคล้องกับแนวคิดหรือทฤษฎีที่แน่นอนชัดเจน (Positive Theories) ดังเช่น ทฤษฎีเส้นตรงทางเรขาคณิต และทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น^{๒๕}

กล่าวโดยย่อ การให้ความหมายของคำในทางสังคมศาสตร์นั้น ไม่อาจให้ความหมายได้อย่าง แน่นนอนตายตัว จนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายได้ง่าย ส่วนหนึ่งสืบเนื่องจากธรรมชาติของลักษณะวิชาซึ่ง

^{๒๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕.

แตกต่างจากศาสตร์ธรรมชาติดังกล่าว รวมทั้งขึ้นอยู่กับความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของผู้ให้ความหมายแต่ละคน ดังนั้น จึงควรหลีกเลี่ยงหรือไม่ควรมาเสียเวลาถกเถียงกันในเรื่องการให้ความหมายของคำแต่ละคำว่าความหมายของใครถูกหรือผิด

๒.๒.๓) แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

นับแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นมา บทบาทอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้มีองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นให้แก่ท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น

นอกจากกฎหมายทั้งสองฉบับนี้แล้ว ยังมีกฎหมายอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้อง เช่น

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

๒.๒.๔) ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

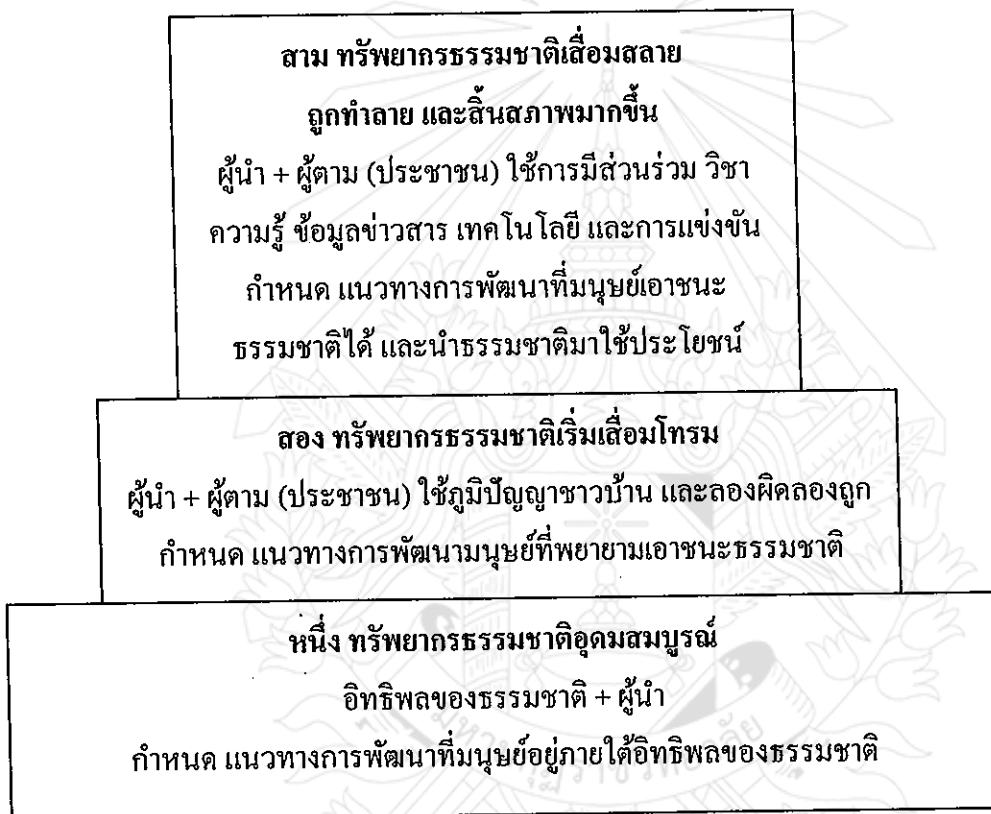
ก่อนที่จะศึกษาควรทำความเข้าใจ “แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนา” อธิบายได้ว่า สืบเนื่องจากสภาพธรรมชาติที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม หมายถึง มนุษย์โดย ธรรมชาติย่อมอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่มีข้อยกเว้นที่มนุษย์อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง เช่น ฤๅษี การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะและเรียกต่างกัน เป็นต้นว่าครอบครัว (Family) เผ่าพันธุ์ (Tribe) ชุมชน (Community) สังคม (Society) และประเทศ (Country) และเมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อมเป็นธรรมชาติอีกทีในแต่ละกลุ่มจะต้องมี “ผู้นำกลุ่ม” และ “ผู้ตาม” คือ ประชาชนหรือคนในกลุ่ม รวมทั้งมี “การควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม” หรือ “การจัดระเบียบภายในกลุ่ม” ซึ่งอาจเรียกว่า การบริหารหรือ

การพัฒนาภายใน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความสุข และในบางกรณีการควบคุมดูแล อาจเกี่ยวข้องกับภายนอกด้วย เช่น กรณีการติดต่อประสานงาน การต่อสู้ หรือการทำสงครามกับกลุ่มอื่น สภาพเช่นนี้ได้มีวิวัฒนาการตลอดมาโดยผู้นำกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น ในระดับประเทศอาจเรียกว่า “นักบริหาร” หรือ “ผู้บริหาร” ขณะที่การควบคุมดูแลหรือการจัดระเบียบนั้น เรียกว่า การบริหาร ที่กล่าวมานี้ เป็นมุมมองในแง่ของนักบริหารแต่ถ้าในมุมมองของนักพัฒนา อาจเรียกผู้บริหารและการบริหารนั้นว่า นักพัฒนาและการพัฒนาตามลำดับ ด้วยเหตุผลเช่นนี้ มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการพัฒนาได้ง่าย และทำให้กล่าวได้อย่างมั่นใจว่า “ที่ใดมีกลุ่ม ที่นั่นย่อมมีการพัฒนา”

ในมุมมองของนักพัฒนา สภาพของกลุ่มในยุคเริ่มแรกซึ่งธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ อิทธิพลของธรรมชาติจะมีต่อมนุษย์ที่รวมกันอยู่ในกลุ่มมาก โดยการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของมนุษย์จะอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ อีกทั้งธรรมชาติและผู้นำเป็นตัวกำหนดแนวทางการพัฒนา ซึ่งครอบคลุมวิธีการประกอบอาชีพด้วย ลักษณะการพัฒนาและการประกอบอาชีพในยุค นั้นไม่ซับซ้อนและจำนวนประชากรก็มีไม่มาก

ต่อมา เมื่อจำนวนมนุษย์ที่รวมตัวกันอยู่ในกลุ่มมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้กลุ่มมีขนาดใหญ่ขึ้น เปลี่ยนเป็นชุมชน และเป็นประเทศ ในเวลาเดียวกัน ทรัพยากรธรรมชาติเริ่มเสื่อมโทรม ผู้นำ และผู้ตาม คือประชาชน พยายามเอาชนะธรรมชาติ ได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Folk Wisdom) และการลองผิดลองถูก (Trial and Error) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและการประกอบอาชีพ เมื่อกลุ่มมีขนาดใหญ่ และมั่นคงขึ้นเป็นประเทศ ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติได้ถูกนำมาใช้เป็นจำนวนมาก บางส่วนเสื่อมสลาย ถูกทำลาย และสิ้นสภาพไปเป็นจำนวนมาก ประกอบกับผู้นำ และผู้ตามหรือประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น นำวิชาความรู้ที่เป็นศาสตร์ (Science) หรือความรู้ที่เป็นระบบ ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น จำนวนประชากรได้เพิ่มมากขึ้น เกิดการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มระหว่างประเทศ หรือหลาย ๆ ประเทศเพื่อเร่งปริมาณและเวลาในการทำงานและการผลิต เป็นต้น เหล่านี้ทำให้ผู้นำประเทศต้องค้นหาแนวทางการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อเอาชนะธรรมชาติ พึ่งพาธรรมชาติน้อยลง หรือไม่ต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ เช่น เดิมมนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ ทุกปีจะเกิดน้ำท่วม ต่อมา มนุษย์มีวิชาความรู้ มีความสามารถ และมีเทคโนโลยีสูงขึ้น ได้สร้างเขื่อนป้องกันน้ำท่วม และยังนำธรรมชาติไปใช้ประโยชน์มากขึ้น เช่น มนุษย์นำน้ำจากน้ำตกไปผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า และมีหน่วยงานที่คอยเฝ้าระวังและเตือนภัยเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา เป็นต้น สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (Human Component) ถือว่าเป็นการประดิษฐ์คิดค้นหรือสร้างผลผลิตใหม่ (Innovation) เพื่อนำมาใช้แทนสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้น (Natural Component) หรือใช้แทนทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource) ที่นับวันจะลดน้อยลง

ที่กล่าวมานี้ ถือว่าเป็นวิวัฒนาการของแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาของมนุษย์ (ผู้นำและผู้ตาม) ที่ล้วนเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ โดยเริ่มต้นจาก หนึ่ง การพัฒนาในสภาพที่มนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ และวิวัฒนาการมาเป็น สอง การพัฒนาที่มนุษย์พยายามเอาชนะธรรมชาติ จากนั้น จึงเป็น สาม การพัฒนาที่มนุษย์เอาชนะธรรมชาติได้ และนำธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ ทั้งหมดนี้เป็นการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น (Better Change) ช่วยเพิ่มอัตราเร่งในการทำกิจกรรมหรือการผลิตให้รวดเร็วขึ้น (Better Speed) และทำให้สภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ดีขึ้น (Better Life) กว่าเดิมทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ ดังภาพประกอบที่ ๒.๑

ภาพประกอบที่ ๒.๑ วิวัฒนาการของแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนา

การพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคนิค และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง การเปลี่ยนแปลงระบบสังคม การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา และการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารให้สอดคล้องกับความต้องการ

ของประเทศ^{๒๖} การเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวนั้น ใช้ค่านิยมของแต่ละสังคมเป็นตัวกำหนดแนวทางการพัฒนาว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด ตัวอย่างเช่น คนไทยบางส่วนมีความเชื่อหรือมีค่านิยมว่าเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญ หรือแสดงว่าประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนา ดังนั้น จึงพยายามที่จะนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ภายในประเทศให้มาก เป็นต้น^{๒๗}

นอกจากนี้ ยังเชื่อว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภายใต้การแบ่งโลกออกเป็นโลกที่พัฒนาและไม่พัฒนาซึ่งการพัฒนามีอยู่ ๓ ฐานะ ได้แก่

๑) การพัฒนาในฐานะที่เป็นกระบวนการ

ในความหมายนี้หมายถึงกระบวนการวิวัฒนาการของความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์รวมทั้งขององค์กรทางวัฒนธรรมด้วย การพัฒนาในฐานะนี้เกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการทั้งแนวเก่า แนวใหม่ ความแตกต่างทางสังคม การผสมผสานและการปรับตัวด้วยการทำให้ดีขึ้นตลอดจนขั้นตอนของวิวัฒนาการทางสังคม

๒) การพัฒนาในฐานะที่เป็นการปฏิสัมพันธ์

ในฐานะนี้ เป็นการมองการพัฒนาว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโตของสังคมด้วยการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมต่าง ๆ สูงสุดที่ได้อธิบายถึง การพัฒนาของสังคมที่ค่อยพัฒนาด้วยการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้า ระบบพาณิชย์ ระบบอาณานิคม อาณานิคมยุคใหม่ การแปลงสภาพโครงสร้างของสังคมดั้งเดิมด้วยการเป็นสมัยใหม่ภายใต้ลัทธิอาณานิคม การแพร่กระจายทัศนคติ ค่านิยม สถาบันต่าง ๆ ภายใต้ลัทธิอาณานิคม และการขาดตอนของกระบวนการวิวัฒนาการ

๓) การพัฒนาในฐานะที่เป็นการปฏิบัติการ การพัฒนาในฐานะนี้ถือว่า การพัฒนาจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและตรวจสอบกระบวนการแห่งความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงโดยมีเป้าหมายให้เลือกสำหรับการพัฒนาหลาย ๆ เป้าหมาย รวมทั้งรูปแบบของการพัฒนา เป็นต้น^{๒๘}

จากความหมาย การพัฒนา ที่ยกมาข้างต้นนี้ ทำให้สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปได้ในทิศทางที่ดีขึ้น ถ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี ก็ไม่เรียกว่าการพัฒนา ขณะเดียวกัน การพัฒนามิได้หมายถึงการเพิ่มขึ้นปริมาณสินค้าหรือรายได้ของประชาชนเท่านั้น แต่

^{๒๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^{๒๗} อมร รักษาสัตย์ และชัตติยา วรรณสุต, ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๒.

^{๒๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕.

หมายความรวมไปถึงการเพิ่มความพึงพอใจและเพิ่มความสุขของประชาชนด้วย การพัฒนา อาจจัดแบ่งออกเป็น ๓ ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่

๑) การพัฒนาทางเศรษฐกิจ

หมายถึง การพัฒนาด้านการผลิต การจำหน่ายแจก การแลกเปลี่ยน การลงทุนเพื่อทำให้ประชาชนไม่ยากจน เป็นต้น

๒) การพัฒนาทางสังคม

หมายถึง การพัฒนาด้านจิตใจ แบบแผน พฤติกรรม รวมตลอดทั้งความสัมพันธ์ของคนในสังคมเพื่อแก้ปัญหาต่างๆในสังคม เป็นต้น

๓) การพัฒนาทางการเมือง

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สร้างกระบวนการปกครองให้เป็นประชาธิปไตย และประชาชนในประเทศมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย เป็นต้น พร้อมกันนั้น ยังได้จัดกลุ่มการให้ความหมายคำว่า การพัฒนา ออกเป็น ๕ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง

มีความเห็นว่า การพัฒนา หมายถึง ความเจริญเติบโต (Growth) อันเป็นการเพิ่มของผลผลิต (Output) ซึ่งกระทำโดยระบบสังคม (Social System) ร่วมกับสิ่งแวดล้อม (Environment) เช่น การผลิตข้าวเพิ่มขึ้น การสร้างถนน สะพาน เขื่อน หรือบ้านเรือน ให้ประชาชนได้มีโอกาสใช้สิ่งเหล่านี้มากขึ้น

กลุ่มที่สอง

มีความเห็นว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงระบบการกระทำ (Development is Change in the with Performs) เช่น มีการเปลี่ยนแปลงระบบสังคม ระบบการเมือง และระบบบริหาร เป็นต้น

กลุ่มที่สาม

มีความเห็นว่า การพัฒนา หมายถึง การเน้นที่วัตถุประสงค์เป็นหลังถ้าเป็นการบริหารจัดการก็ต้องบริหารจัดการด้วยวัตถุประสงค์ (Management by Objectives) คือ การปฏิบัติงานมุ่งไปที่วัตถุประสงค์นั่นเอง การพัฒนาตามความเห็นของกลุ่มนี้จึงขึ้นอยู่กับที่วัตถุประสงค์ว่า ผู้กำหนดวัตถุประสงค์จะได้ระบุไว้อย่างไร มีอะไรบ้างที่ต้องการ ปัญหาต่อมาก็คือ วัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นนั้นมีเหตุผลหรือได้รับความเห็นชอบและการสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด ซึ่งถ้าวัตถุประสงค์ของประเทศประชาชนในประเทศก็น่าจะเป็นผู้มีส่วนรับรู้สนับสนุนหรือได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้นด้วย อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายจะมีการกำหนดไว้กว้าง ๆ เช่น เป็นการสร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นต้น

กลุ่มที่ดี

มีความเห็นว่า การพัฒนา หมายถึงการเปลี่ยนแปลงโดยการวางแผนเพื่อนำ ไปใช้ในการดำเนินงาน ตามความเห็นของกลุ่มนี้เน้นว่าการพัฒนาอยู่ที่การมีแผน และการนำแผนไปดำเนินการ เพื่อกำหนดหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์นั้น ๆ

กลุ่มที่ห้า

มีความเห็นว่า การพัฒนา หมายความว่าความทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ โดยคุณลักษณะ ทั้งสองแง่นี้ไม่อาจแบ่งแยกออกจากกันได้ อย่างเด็ดขาดคือทั้งปริมาณและคุณภาพต้องควบคู่กันไป เสมอในแง่ของปริมาณ ผลของการพัฒนาสามารถมองเห็นได้เป็นวัตถุ จับต้องและวัดผลได้ง่าย เช่น เงินเดือนเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น มีถนนหนทาง โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือโรงพยาบาล ส่วนในแง่คุณภาพจับต้องไม่ได้วัดผลได้ยาก เช่น การพัฒนาให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร รักระเบียบวินัยและความสะอาด เป็นต้น และเป็นความจริงเสมอว่า การพัฒนาส่วนใหญ่จะเน้นในแง่ของปริมาณทั้งสิ้น เพราะสามารถที่จะวัดได้ยิ่งสังคมนิยมมากขึ้นเท่าไร การพัฒนาจำต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่รู้เฉพาะเรื่องของสาขาที่ตนชำนาญ โดยขาดความสนใจในความเป็นมนุษย์ในวงกว้างออกไป การวัดผลการพัฒนาจึงเน้นไปที่ความสำเร็จในด้านสาขาวิชาชีพของตนเป็นส่วนใหญ่ เช่น นักเศรษฐศาสตร์จะวัดผลสำเร็จของตนด้วยการเพิ่มผลผลิต รายได้ประชาชาติ เพิ่มการส่งสินค้าออก เพิ่มการอุตสาหกรรม และเพิ่มการลงทุน เป็นต้น โดยคำนึงถึงมนุษย์น้อยมาก^{๒๕}

ทำให้เห็นได้ว่า มีการกำหนดตัวบทกฎหมายและกลไกทางกฎหมายเพื่อให้การกระจายอำนาจ เป็นไปอย่างโปร่งใสและสามารถถูกตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้ จึงมีบทบาท อำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงจะมีหน้าที่ในการบริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนใน ท้องถิ่นเท่านั้นแต่ยังขยายบทบาท หน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วยและเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ บริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

^{๒๕} ส. ศิวรักษ์, ศึกษาลับการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชาชนจำกัด, ๒๕๑๕), หน้า ๘.

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น

แนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น แบ่งเป็นสาระสำคัญ ๒ ประการ คือ แนวคิดการปกครองท้องถิ่นและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

๒.๓.๑) ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

วิญญู อังคนารักษ์ ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานปกครอง”^{๑๐}

ชูศักดิ์ เทียงตรง ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น คือ “การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย”^{๑๑}

ประทาน คงฤทธิศึกษากร ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง”^{๑๒}

จากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่นข้างต้นพอสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจในการกำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้นและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาล

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

^{๑๑} ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘), หน้า ๘.

^{๑๒} ประทาน คงฤทธิศึกษากร, ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๗.

๒.๓.๒) องค์ประกอบขององค์การปกครองท้องถิ่น

ประธาน คณะทิสศึกษกร ได้ชี้ให้เห็นถึง องค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

- ๑) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล
- ๒) หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในการบังคับบัญชา ของหน่วยงานทางราชการเพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง
- ๓) หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน
- ๔) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น จะต้องมือำนาจในการจัดเก็บรายได้ โดยการอนุญาตจากรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า
- ๕) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน ตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง
- ๖) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติไปตามนโยบาย หรือความต้องการแห่งท้องถิ่น ได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับที่ขังปวงยอมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ
- ๗) หน่วยการปกครองท้องถิ่นเมื่อ ได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์ และความมั่นคงแห่งรัฐ และประชาชนในสวนรวม

๒.๓.๓) ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย เนื่องจาก

- ๑) องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนกล่าวคือ องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติมีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง
- ๒) การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อนเพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย
- ๓) การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

๔) การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและใกล้ชิดและเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติหากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็จะมีผลทำให้เกิดความคลั่งคลั่งและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

๕) การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับคามนิยมนศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น^{๓๓}

๒.๓.๔) วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

รัฐบาลไม่ว่าระดับใด รวมทั้งตัวแทนของรัฐบาลที่ประจำอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ ย่อมก่อตั้งขึ้นมา เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ

๑) หน้าที่ให้บริการซึ่งบุคคลหรือเอกชนไม่สามารถจัดทำให้ได้ หรือไม่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาให้ได้ ในลักษณะเช่นนี้ รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะจัดบริการบุคคลผู้เสียภาษีให้ได้รับความคุ้มครอง ได้รับสวัสดิการและได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต

๒) หน้าที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ เนื่องจากการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจเกิดการขัดแย้งกัน เพราะความคิดเห็น และผลประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการอภิปรายถกเถียงกันอย่างมีเหตุผล หรือมีการโต้แย้งกันอย่างรุนแรง หรืออาจมีการตัดสินบน หรือมีการต่อสู้กัน กรณีเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาแก้ปัญหา โดยการเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ควบคุมการขัดแย้ง เป็นผู้ประนีประนอมหรือแบ่งผลประโยชน์หรือเป็นผู้ตัดสินกรณีพิพาทซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องเชื่อฟัง และยอมรับคำตัดสินนั้น

๓) การแบ่งเบาระยะ และการเป็นตัวแทนของแต่ละส่วนของประเทศ การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่น ขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งเบาระยะของส่วนกลางให้ท้องถิ่นจัดปกครองตนเอง เพื่อเป็นการฝึกหัดการปกครองตนเองสำหรับประเทศที่ยังไม่พัฒนา แต่สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น ถือว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นตัวแทนของประเทศส่วนหนึ่ง ในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ เช่น ชาวอเมริกามีความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย หรือแม้แต่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน และรัสเซียก็คาดหวังไว้เช่นเดียวกัน แต่อาจจะใช้การดำเนินการแตกต่างกันเท่านั้น^{๓๔}

^{๓๓}ประธาน คงฤทธิศึกษากร, ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น, อ้างแล้ว, หน้า ๑๑.

^{๓๔}ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : พีระพัทธนา, ๒๕๓๖), หน้า ๗.

จากวัตถุประสงค์การปกครองท้องถิ่นดังกล่าว สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น มีความจำเป็นต่อการให้บริการประชาชนอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานด้านการบริการที่มีขนาดใหญ่ที่เอกชนไม่สามารถให้บริการได้ งานด้านระงับข้อขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ และที่สำคัญคือ การแบ่งเบาภาระของประเทศซึ่งถ้าการปกครองท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว รัฐบาลจะสามารถดำเนินกิจการที่เป็นภาพรวมของประเทศได้มากขึ้น อันหมายถึงความเจริญของชาติโดยภาพรวม

๒.๓.๕) แนวคิดการปกครองท้องถิ่น

แนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นของไทย เริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) โดยจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ซึ่งตราเป็นพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) เพื่อวัตถุประสงค์การป้องกันโรคภัย บำรุงรักษาความสะอาดบ้านเมือง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในพระนคร ต่อมาจัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอมตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๘) โดยที่ให้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๔๙) จากนั้นได้มีการร่างกฎหมายสุขาภิบาลขึ้น เรียกว่า พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) เพื่อขยายการปกครองท้องถิ่นให้แพร่หลายต่อไป โดยแบ่งสุขาภิบาลเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ สุขาภิบาลเมืองซึ่งจัดขึ้นในเขตเมือง อันเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด ปัจจุบัน คือ เทศบาล สำหรับสุขาภิบาลตำบลปัจจุบันยกฐานะเป็นเทศบาล ตำบล ปกครองท้องถิ่นจึงเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่มอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง โดยประชาชนในชุมชนนั้นมีโอกาสได้เรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง หน่วยการปกครองที่จัดตั้งขึ้นอาจเรียกเป็นรัฐบาลท้องถิ่น โดยมีพื้นที่ที่แน่นอนมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่สมควร โดยขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีการบริหารงาน งานคลังของตนเอง มีสภาท้องถิ่นที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

จากแนวคิดดังกล่าวอาจอธิบายความหมายของหลักการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่

๒) องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย (Legal Rights) หรือจะต้องตรากฎหมายหรือข้อระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้และจะต้องมีสิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการได้

๔) มีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (Necessary Organization) คือ องค์กรฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ

๕) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นอย่างกว้างขวางการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน เป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ มาตรา ๒๑๖ และการปกครองท้องถิ่นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๕ ได้กำหนดให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

๒.๓.๖) ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

สำหรับปรัชญาแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยจะเน้นการจัดโครงสร้างและรูปแบบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองให้มากที่สุด มีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจตามกฎหมาย เช่น อำนาจในการตรากฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดงบประมาณและที่สำคัญ คือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งโดยการเลือกตั้ง (Election) การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง (Party Activity) การจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) การแสดงออกของประชาชน (Direct Action) นอกจากนั้นประชาชนอาจมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเข้าฟังการประชุมสภา การติดตามดูแลการปฏิบัติงานของเทศบาล การลงสมัครรับเลือกตั้งและการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นต้น โดยมีนักปรัชญาและนักปกครองหลายท่านได้กล่าวถึง หลักการของ การปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้^{๒๔}

ดิวอี้ (Dewey) นักปรัชญาชาวอเมริกัน ได้กล่าวว่า ประชาธิปไตยจะต้องเริ่มต้นที่บ้านและบ้านของประชาธิปไตยก็คือชุมชนที่อยู่รอบตัวคน

เจฟเฟอร์สัน (Jefferson) ประธานาธิบดีคนที่สามของสหรัฐอเมริกา กล่าวว่า การประชุมชาวเมืองเพื่อจัดการปกครองแบบเทศบาลนี้ เป็นการฝึกสอนให้คนรู้จักการปกครองตนเองอย่างสมบูรณ์ที่สุด ทั้งเป็นการฝึกสอนให้รู้จักธำรงสถาบันการปกครองตนเองนี้ไว้

ทอคเคอร์วิลล์ (Tocderville) ได้กล่าว คล้ายคลึงกับ เจฟเฟอร์สัน ว่าการประชุมสภาท้องถิ่นเป็นรากฐานแห่งกำลังของชาติเสรี การประชุมชาวเมืองมีผลต่อเสรีภาพ เสมือนการศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ การประชุมนี้จะนำเสรีภาพมาถึงมือประชาชน โดยการสอนให้รู้จักวิธีใช้และ

^{๒๔}ประหยัด หงษ์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗), หน้า ๑๒๗.

นำมาซึ่งความผาสุก ชาตินึงชาติใดอาจก่อตั้งรัฐบาลเสรีได้ แต่ถ้าหากไม่มีการปกครองแบบเทศบาล แล้วชาตินั้นไม่อาจเสรีได้^{๒๕}

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นนั้น เพื่อต้องการให้ทราบว่าเทศบาลใช้กฎหมายอะไรเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานและผู้วิจัยจะได้นำข้อกฎหมายมาพิจารณาในการจัดทำแบบสอบถามงานศึกษาในครั้งนี้

๒.๔ สภาพพื้นที่ที่วิจัย

สภาพทั่วไปของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยมุ่งจะกล่าวถึงสภาพทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคม การบริการพื้นฐานและข้อมูลอื่น ๆ ดังนี้

๒.๔.๑) สภาพทั่วไป

๑) ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในรูปเทศบาลเพียงแห่งเดียวในท้องที่อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตั้งอยู่บนฝั่งทิศใต้และทิศตะวันออกของแม่น้ำชีในท้องที่ตำบลฟ้าหยาด มีพื้นที่ ๒.๘ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ จดแม่น้ำชี
- ทิศใต้ จดบริเวณแนวทางหลวงสายมหาชัย-พนมไพร
- ทิศตะวันออก จดแม่น้ำชีและทางหลวงสายคำเขื่อนแก้ว-ราศีไศล
- ทิศตะวันตก จดที่สวนราษฎรในเขตหมู่ที่ ๑ และท้องที่หมู่ที่ ๘ ตำบล

ฟ้าหยาด

๒) สภาพดินฟ้าอากาศ

- ฤดูหนาว ลมแรง
- ฤดูร้อน อากาศแห้งแล้ง อุณหภูมิสูง
- ฤดูฝน ฝนตกพอสมควร

^{๒๕} สุโขทัยธรรมาธิราช, การบริหารการปกครองท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัย

๓) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๓.๑) การคมนาคมติดต่อภายในเขตเทศบาล

การคมนาคมติดต่อภายในเทศบาล มีถนนสายสำคัญ ๑๑ สาย ถนนเรืองแสง
 ภาครัฐเป็นถนนที่ผ่านชุมชน ย่านการค้ามีสภาพเป็นลาดยางคอนกรีตเสริมเหล็ก

๓.๒) การคมนาคมติดต่อภายนอก

๑) ทางหลวงแผ่นดินสายกำแพงแสน-มหาชนะชัย-ราษีไศล

๒) ทางหลวงสายพนมไพร-มหาชนะชัย

๓) นอกจากนี้ ยังมีถนนท้องถิ่นเชื่อมระหว่างหมู่บ้านและตำบลต่าง ๆ

๓.๓) การสาธารณูปโภค

๑) การไฟฟ้า ติดตั้งในเขตเทศบาลทั่วไป

๓) การประปา ใช้การประปาส่วนภูมิภาค บริการทั่วไปในเขตเทศบาล
 สามารถจ่ายน้ำอุปโภคบริโภคให้กับประชาชน ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพสูง

๔) ด้านเศรษฐกิจ

๔.๑) อาชีพ

๑) สถานประกอบการด้านพาณิชยกรรม สถานีบริการน้ำมัน ๓ แห่ง
 ตลาดสด ๑ แห่ง และร้านค้าทั่วไป

๒) สถานประกอบการเทศพาณิชย์ โรงฆ่าสัตว์ ๑ แห่ง

๓) สถานประกอบการด้านบริการ ธนาคาร ๒ แห่ง

๔) ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำสวน ค้าขาย และเลี้ยงสัตว์

๔.๒) ลักษณะพื้นที่ เป็นที่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ แต่ไม่มีภูเขา พื้นที่ที่มีความลาดเทจาก
 ทางทิศเหนือลงไปทางทิศใต้ ดินมีสภาพเป็นดินปนทราย ขาดความอุดมสมบูรณ์

๒.๔.๒) สภาพทางสังคม

๑) เขตการปกครอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลฟ้าหยาด หมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔ และหมู่ที่ ๕

๒) ประชากร เทศบาลตำบลฟ้าหยาด มีประชากรทั้งสิ้น ๕,๒๓๒ คน แยกเป็นชาย
 ๒,๖๒๖ คน หญิง ๒๖๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๑ ของประชากรทั้งหมดของอำเภอมหาชนะชัย

๓) สถานศึกษา เป็นของรัฐบาล ๒ แห่ง ซึ่งเป็นสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา มี
 ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนประถมศึกษา ๑ แห่ง

๔) การสาธารณสุข

๔.๑) ร้านขายยา ๔ แห่ง

๔.๒) อสม. ๑๐๐ คน

๕) การรักษาความสงบเรียบร้อย

๕.๑) สถานีตำรวจ ๑ แห่ง

๕.๒) อปพร. ๑๗๗ คน

๒.๔.๓) ศักยภาพในเทศบาล

โครงสร้างและเจ้าหน้าที่ในการบริหารงานและเครื่องมือเครื่องใช้ในการบริการประชาชนของเทศบาลอัตรากำลัง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเทศบาลทั้งหมด ประกอบด้วย

- คณะผู้บริหารท้องถิ่น	จำนวน	๕	คน
- สมาชิกสภาเทศบาล	จำนวน	๑๒	คน
- ปลัดเทศบาล	จำนวน	๑	คน
- พนักงานเทศบาล	จำนวน	๑๗	คน
- ลูกจ้างประจำตามภารกิจ	จำนวน	๓	คน
- พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	๘	คน
- พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	๑๔	คน

เครื่องมือเครื่องใช้ในการบริการประชาชน

- รถยนต์	จำนวน	๒	คัน
- รถดับเพลิง	จำนวน	๑	คัน
- รถน้ำ	จำนวน	๑	คัน
- รถเครน	จำนวน	๑	คัน
- รถขนขยะ	จำนวน	๓	คัน ^{๑๕}

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภราดร บุตรบุญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน : ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้านระดับสูง เมื่อพิจารณาไปในรูปแบบของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงมากและระดับสูง เมื่อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานในระดับสูงมาก เข้ามามีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ด้านการรับฟัง ด้านการติดตามประเมินผล และการแสดงความคิดเห็น ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

^{๑๕}เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร, “แผนพัฒนาสามปี (๒๕๕๐-๒๕๕๒)”, ยโสธร : เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร, ๒๕๕๐, (อัดสำเนา).

ด้วย Cramer's V พบว่ามีระดับน้อย และเมื่อเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อยพบว่า ตำแหน่งใน หมู่บ้าน การติดต่อสื่อสาร อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ทักษะคิดต่อตัวผู้นำ เพศ ความรู้ความเข้าใจในการปกครองระดับหมู่บ้าน และความคาดหวังในผลประโยชน์ส่วนรวม”^{๖๖}

อุติดา แก้วสมบุญณ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยด้านระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในพื้นที่ ปัจจัยด้านการเป็นผู้นำท้องถิ่นปัจจัย ด้านทัศนคติที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นแบบ อบต. กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนา ตำบลในกระบวนการทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมตาม โครงการ และด้านร่วมติดตามและประเมินผล และศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มพูน บทบาทการมีส่วนร่วม การศึกษาเน้นเชิงปริมาณประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เป็น หัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา จำนวน ๓๕๗ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ไม่มีโครงสร้าง แต่กำหนดกรอบคำถามตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประชากร ที่ศึกษาประกอบด้วย ประชากรกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายบริหาร ฝ่าย ปฏิบัติการจำนวน ๓๐ คน ผลของการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศ ชาย มีอายุระหว่าง ๔๐-๔๖ ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท มีสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน ๔ คน อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลา ๑๑ ปีขึ้นไป และไม่ดำรงตำแหน่งหรือไม่เคยดำรงตำแหน่ง รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในกระบวนการทั้ง ๔ ด้าน พบว่า “การมีส่วนร่วม ด้านความคิดด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ มีระดับการมีส่วนร่วมสูงที่สุด การมีส่วนร่วมด้านร่วมตัดสินใจ ด้วยการพิจารณาตัดสินใจกับประชาคมตำบล เพื่อจัดทำ สาธารณะประโยชน์ในหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ ด้วยการร่วม ประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการดำเนิน โครงการและชักชวนเพื่อนบ้านให้ร่วม กิจกรรมมีระดับการมีส่วนร่วมสูงที่สุด การมีส่วนร่วมด้านร่วมติดตามและประเมินผล ด้วยการร่วมกัน ดูแลสาธารณสมบัติที่ประชาชนร่วมกันสร้างขึ้น มีระดับการมีส่วนร่วมสูงที่สุด ในภาพรวมประชาชน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมด้านร่วมปฏิบัติกิจกรรมตาม โครงการมากที่สุด รองลงมา

^{๖๖}ภราดร บุตรบุญ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน : ศึกษากรณีกิ่ง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๔, ๑๖๕ หน้า.

เป็นด้านติดตามประเมินผล ด้านร่วมคิดและด้านร่วมตัดสินใจ ส่วนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุดประชาชนในจังหวัดสงขลาที่มีระดับการศึกษา รายได้ ขนาดของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเป็นผู้นำหรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น ต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนประชาชนในจังหวัดสงขลาที่มีเพศและอายุต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน^{๓๓}

อาภรณ์ วัชระ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนในตำบลวังตะเคียนมีส่วนร่วมในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ มีส่วนร่วมในการประชุมการพิจารณาโครงการ และในการดำเนินงาน ด้านที่มีส่วนร่วมน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการประเมินผล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน คือ ความสนใจในงานพัฒนาท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น ระดับความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และบริการสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ ผู้ชุมชนจะเป็นผู้ชักชวน ชี้นำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้การให้บริการสาธารณประโยชน์ที่มีคุณค่าแก่ชุมชนยังเป็นเครื่องจูงใจให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมงานพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น”^{๓๔}

ยงยุทธ นาทะชัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า

๑) ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม

^{๓๓}คูสิกา แก้วสมบุญ, “รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์), ๒๕๔๕, ๑๖๔ หน้า.

^{๓๔}อาภรณ์ วัชระ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๖, ๑๘๕ หน้า.

ในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

๒) จากการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนได้เสนอปัญหาในการมีส่วนร่วมประเด็นต่าง ๆ และผู้วิจัยได้พิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่ การขาดความร่วมมือและความสามัคคีในหมู่คณะ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การลงมติตัดสินใจเรื่องใดมักเกิดจากการมีพวกมากลากไป ไม่คำนึงถึงเหตุผล ในส่วนที่พบปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล^{๓๙}

ศาสตราจารย์นายแพทย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษานานสาวชะโงก หมู่ที่ ๑ ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า “โดยภาพรวมและในรายด้านแล้วประชาชนบ้านสาวชะโงกมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในด้านการชำระภาษีหรือค่าธรรมเนียมเป็นอันดับหนึ่ง ด้านการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เป็นอันดับสอง ด้านการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. เป็นอันดับสามและด้านการจัดซื้อจัดจ้างเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนปัญหาอุปสรรคของประชาชนมีปัญหาอุปสรรคในเรื่อง ไม่มีเวลาเนื่องจากประกอบอาชีพเป็นอันดับหนึ่ง ในเรื่องไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นประจำเป็นอันดับสอง ในเรื่องสุขภาพไม่แข็งแรงเป็นอันดับสาม และในเรื่องความคิดเห็นว่าตนเองไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงจึงไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอันดับสุดท้าย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลสาวชะโงกควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล และควรพิจารณาการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่ว่างจากการประกอบอาชีพแล้ว ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ องค์การบริหารส่วนตำบลสาวชะโงก ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ในเชิงคุณภาพแบบเจาะลึกและควรศึกษาจากประชากรที่อาศัยอยู่ในบ้านคลอง”^{๔๐}

^{๓๙} ยงยุทธ นาทะชัย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาและกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๖, ๑๒๕ หน้า.

^{๔๐} ศาโรช น้อยใจบุญ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษานานสาวชะโงก หมู่ที่ ๑ ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๗, ๑๕๔ หน้า.

น้ำฝน สมศรีนวล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจการ สาธารณะด้าน โครงสร้างพื้นฐาน เขตพื้นที่ตำบลนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

๑) ประชาคมตำบลกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการสาธารณะ ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านการร่วมเสนอปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำ แผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน ตามลำดับ

๒) สมาชิกประชาคมตำบลที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และ อาชีพ มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการดำเนินการกิจการสาธารณะ ด้าน โครงสร้าง พื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ๓ ด้าน ดังนี้คือ ด้านการร่วมเสนอปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำ แผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕

๓) แนวทางการสนับสนุนให้ประชาคมมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการสาธารณะ ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ควรเปิดเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ตรงต่อความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้มากที่สุด^{๔๐}

ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า “ระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการบริหารงานของ อบต. ในด้านการกำหนดนโยบายและแผนงานอยู่ในระดับมาก ด้าน การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง ระดับปัญหาการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของ อบต. อยู่ในระดับน้อย และ การกำหนดแนวทางในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. นั้น เปิดโอกาส ให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมทำกับ อบต. ผ่านทางเวทีประชาคม มีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเป็น คณะกรรมการในขั้นตอน การบริหารงานของ อบต. เพื่อความโปร่งใส และส่งเสริมกระบวนการมี ส่วนร่วมของประชาชน ทางด้าน อบต. ก็จะเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบ

^{๔๐} น้ำฝน สมศรีนวล, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจการสาธารณะด้าน โครงสร้าง พื้นฐาน เขตพื้นที่ตำบลนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์”, การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสน ศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๕๗, ๑๑๗ หน้า.

ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชาชน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และหลักประชาธิปไตยต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. เพิ่มขึ้น”^{๔๒}

จุไรลักษณ์ จิตรสบาย ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน กรณีศึกษาตำบลเป้า อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า

๑) ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีตำแหน่งประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน และมีรายได้ต่อปีของครอบครัวอยู่ระหว่าง ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท

๒) ประชาชนมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับกฎระเบียบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยรวมและเป็นรายด้าน ๔ ด้าน คือ ด้านการร่วมจัดทำแผนพัฒนา การร่วมกิจกรรมโครงการ การร่วมเสนอปัญหา และการร่วมติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

๔) ประชาชนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องอายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา ตำแหน่งรายได้ อาชีพ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยรวม และด้านจัดทำแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกัน

โดยสรุป ประชาชนมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับกฎระเบียบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก และมีส่วนร่วมกับการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อเสนอแนะที่ได้สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานมากยิ่งขึ้นอย่างมีคุณภาพ เพื่อเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานต่อไป^{๔๓}

^{๔๒} ชัยยศ พันธุ์เอี่ยม, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๗, ๑๐๐ หน้า.

^{๔๓} จุไรลักษณ์ จิตรสบาย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน กรณีศึกษาตำบลเป้า อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี”, การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๘, ๑๖๗ หน้า.

วาสนา ถิ่นขาม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า “ประชาชนในการกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ๒ ชั้นตอนดังนี้ รวบรวมปัญหา/ความต้องการ ชี้ร่วมปฏิบัติ ชี้วิเคราะห์ข้อมูล/หาสาเหตุของปัญหา ชี้คิดตามการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ชี้ร่วมกำหนดโครงการกิจกรรม และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ๒ อันดับ ในแต่ละชั้นตอนดังนี้ เข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาปัญหาของหมู่บ้าน เข้าร่วมประชุมเพื่อหาสาเหตุของหมู่บ้าน เข้าร่วมประชุมเพื่อเห็นชอบโครงการของหมู่บ้าน เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น และวันสำคัญทางศาสนาของ อบต. เข้าร่วมดำเนินงานด้านการพัฒนางานของหมู่บ้าน ได้มีการสอบถาม โครงการ กิจกรรมของหมู่บ้านกับ อบต. ได้มีการติดตามข้อมูลข่าวสารการดำเนิน โครงการ กิจกรรมแผนพัฒนาตำบล”^{๔๔}

จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า “กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุ ๓๖-๖๐ ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า หมู่บ้านที่อาศัย หมู่ที่ ๔ สถานภาพสมรสแต่งงาน อาชีพเกษตรกร มีการพูดคุยกันในครอบครัวและช่องทางรับรู้ข่าวสารการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด โดยหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุดอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไปด้านเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนความสัมพันธ์ข้อมูลทั่วไปด้านอายุ การศึกษา หมู่บ้านที่อาศัย สถานภาพสมรส อาชีพ การพูดคุยกันในครอบครัวและช่องทางรับรู้ข่าวสารการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕”^{๔๕}

^{๔๔}วาสนา ถิ่นขาม, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๕๘, ๑๑๖ หน้า.

^{๔๕}จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๕๘, ๑๑๑ หน้า.

พฤษ หุ่่งวิริยะวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของ อบต. เทพารักษ์ในการกำหนดนโยบาย อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกเรื่องในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการติดตามผลและประเมินผลของ อบต. เทพารักษ์ อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารของ อบต. เทพารักษ์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการประชาสัมพันธ์และแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน ได้รับรู้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ต้องมีการปรับปรุงสื่อให้มีความทันสมัย และสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างง่าย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองท้องถิ่นและอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์กร”^{๔๖}

สมศักดิ์ สวัสดิ์มงคล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า “โดยภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่ร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับน้อย (๔๘.๓%) ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (๕๘.๑%) ส่วนด้านความคาดหวังในผลประโยชน์ของประชาชนที่จะได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (๘๒.๓%) ส่วนด้านทัศนคติของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับเชิงบวก (๕๒.๐%) และด้านความเชื่อถือในตัวผู้นำของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (๗๑.๕%) ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ได้แก่ ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และความเชื่อถือในตัวผู้นำของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล”^{๔๗}

^{๔๖}พฤษ หุ่่งวิริยะวงศ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๘, ๑๒๐ หน้า.

^{๔๗}สมศักดิ์ สวัสดิ์มงคล, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองแก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๘, ๑๘๕ หน้า.

ประดิษฐ์ เทศเลิศ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมแบบร่วมกัน รับผิดชอบของประชาชนในการบริหารการจัดการโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมแบบร่วมกันรับผิดชอบของประชาชนต่อการบริหารการจัดการในด้านโครงสร้างพื้นฐาน คือ ปัจจัยเชิง สังคม ได้แก่ การเป็น สมาชิกกลุ่ม สื่อที่ใช้ติดตามข้อมูลข่าวสาร ความสม่ำเสมอในการติดตามข้อมูล ข่าวสาร สถานภาพในครอบครัว การมีตำแหน่งในหมู่บ้าน/ตำบล และระยะเวลาการอยู่อาศัย ในขณะที่ ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมแบบร่วมกันรับผิดชอบ ๑ น้อย ผลการศึกษาจึงพบว่า ประชากรมีส่วนร่วมแบบร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารจัดการด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านด้ายในระดับปานกลาง โดยประชากรมีส่วนร่วมในด้านจัดทำแผนพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานในชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านลักษณะการเข้าร่วมเสนอปัญหาเกี่ยวกับ โครงสร้างพื้นฐานในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ^{๔๔}

พูนสวัสดิ์ นาทองคำ ได้ทำการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่า อยู่ เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ โดยรวมและราย ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจและด้านการติดตาม และประเมินผล และการมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมี ส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕ จำนวน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ และด้านการติดตาม ประเมินผล แต่การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทุก ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ และด้านการติดตาม ประเมินผล ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่”^{๔๕}

^{๔๔} ประดิษฐ์ เทศเลิศ, “ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมแบบร่วมกันรับผิดชอบของ ประชาชนในการบริหารการจัดการ โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่ สาย จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง), ๒๕๕๐, ๑๑๑ หน้า.

^{๔๕} พูนสวัสดิ์ นาทองคำ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่เทศบาล ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์”, การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๕๐, ๑๒๘ หน้า

บรรเจิด สอพิมาย ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า

๑) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

๒) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความแตกต่างกันทางนัยสถิติที่ระดับ .๐๕ การมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอปัญหา และร่วมจัดทำแผนพัฒนา ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกิจกรรม โครงการ จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน^{๕๐}

ปราณี ทองจันทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลยางน่อง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่าการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้นำชุมชนจะเป็นตัวแทนภาคประชาชนร่วมเสนอความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ประกอบกับเทศบาลยังเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ได้มีบทบาทในการกำหนดขั้นตอนการทำงาน ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ผ่านตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน จึงทำให้แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ส่วนปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น ประชาชนมีความต้องการให้สมาชิกสภาเทศบาลมีความสามัคคีและจริงจังต่อการพัฒนา และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเสนอแนะแนวทางดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริการพื้นฐานตรงกับความต้องการของประชาชน และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างสูงสุด อีกด้วยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การจัดตั้งชุมชนย่อยทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การดำเนินงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริการพื้นฐาน ด้วยความโปร่งใสตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมากขึ้น เพราะในทุกระดับประชาชนได้เข้ามามีบทบาท^{๕๑}

^{๕๐}บรรเจิด สอพิมาย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญาตรี ภาควิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐, ๑๘๐ หน้า.

^{๕๑}ปราณี ทองจันทร์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลยางน่อง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๐, ๑๗๗ หน้า.

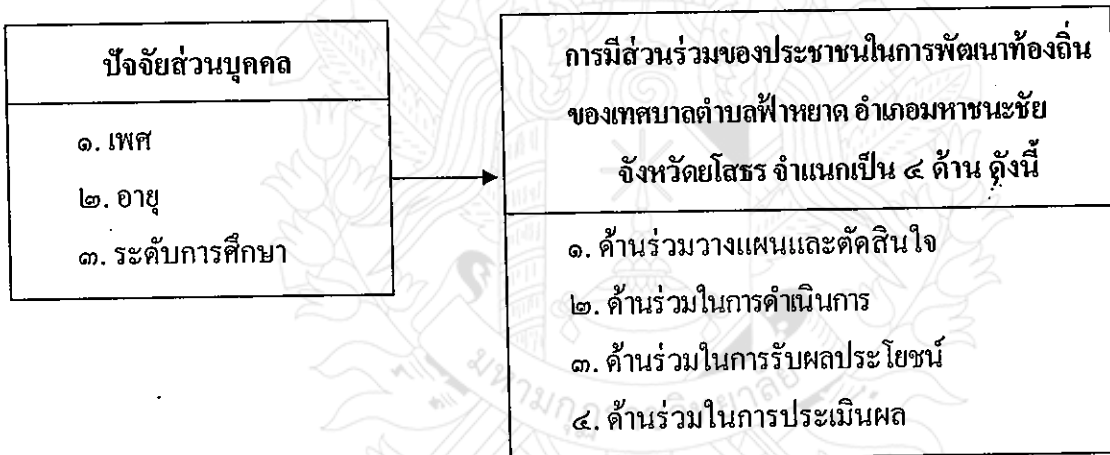
จากการนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อการทำการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างมาก เพราะเป็นแนวทางในการหาข้อมูลในส่วนที่คล้ายกันแต่แตกต่างกันในท้องถิ่นที่ทำการวิจัย และอีกประการหนึ่งได้เพิ่มเติมในส่วนที่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้เปิดช่องทางไว้ให้ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งได้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๒.๖ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอห้วยซ้อ จังหวัดยโสธร ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดของ Cohen, J.M. and Uphoff, The อ้างใน สมยศ นาวิการ^{๔๒} นำมาใช้เป็นกรอบแนวความคิด ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอห้วยซ้อ จังหวัดยโสธร ซึ่งจำแนกเป็น ๔ ด้าน ดังภาพประกอบที่ ๒.๒ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ ๒.๒ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

^{๔๒} Cohen, J.M. and Uphoff, The Cornell Rural Development Participation Project, อ้างใน สมยศ นาวิการ, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล), อ้างแล้ว, หน้า ๑๖.

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑) ประชากร

ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด
ยโสธร จำนวน ๕,๒๓๒ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัด
ยโสธร โดยเทียบกับตารางของเครจซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan)^๑ ได้กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน ๓๕๘ คน

^๑บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕),
หน้า ๔๐.

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๓.๒.๑) การเทียบจำนวนประชากรกับตารางของเครจซี และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) จากจำนวนประชากร ๕,๒๓๒ คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๘ คน

๓.๒.๒) กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนมากน้อยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธรแต่ละหมู่ โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ ๓.๑

๓.๒.๓) การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) คือ ผู้วิจัยได้นำบัญชีรายชื่อมาเป็นกรอบในการสุ่มตัวอย่าง จากนั้นใช้หลักเกณฑ์ในการสุ่มแบบไม่ใส่กลับ (Sampling Without Replacement) โดยการจับสลากประชากรในแต่ละหมู่ ตามสัดส่วนประชากรในตารางที่ ๓.๑ จนได้ครบจำนวน และไม่ให้ซ้ำคนเดิม

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

ลำดับ	หมู่ที่	จำนวนประชากร	เทียบบัญญัติไตรยางศ์	กลุ่มตัวอย่าง
๑.	๑	๑,๐๖๔	$๓๕๘/๕๒๓๒ * ๑๐๖๔$	๗๓
๒.	๒	๕๕๑	$๓๕๘/๕๒๓๒ * ๕๕๑$	๖๕
๓.	๓	๘๗๓	$๓๕๘/๕๒๓๒ * ๘๗๓$	๖๐
๔.	๔	๑,๒๐๐	$๓๕๘/๕๒๓๒ * ๑,๒๐๐$	๘๒
๕.	๕	๑,๑๔๔	$๓๕๘/๕๒๓๒ * ๑,๑๔๔$	๗๘
รวม		๕,๒๓๒	๓๕๘.๕๕๕๘	๓๕๘

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

๓.๔ การสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

๓.๔.๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ตลอดจนองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม

๓.๔.๒) ร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

๓.๔.๓) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาขอคำแนะนำ ในการกำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบสำนวนภาษาความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

๓.๔.๔) เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้ง โครงสร้าง เนื้อหา และสำนวนภาษา จำนวนสามท่าน ดังนี้

๑) นายรัชชัย ชยันทำ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัย ศาสนศาสตร์ ยโสธร ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

๒) นายเทวิทย์ นามรักษ์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการส่งเสริมการจัดการศึกษาพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการวิจัย และสถิติ

๓) นายวิทยา ผุดผ่อง

ตำแหน่ง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

๓.๔.๕) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาได้
ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องอีกครั้ง

๓.๔.๖) นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา
(Index of consistency : IOC) ตามสูตรดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้คะแนน +๑ ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงวัตถุประสงค์

ให้คะแนน ๐ ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -๑ ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

โดยเลือกข้อความที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๖๐ ขึ้นไป จากข้อความทั้งหมดจำนวน ๒๒ ข้อ ซึ่งข้อ
คำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง ๐.๖๐-๑.๐๐

๓.๔.๗) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลอง
ใช้ (Try-out) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๒ คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

๓.๔.๓) การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการเป็นลำดับ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๒

$$\text{สูตร } r_{tt} = \frac{k}{K-1} \left(\frac{1-s_1^2}{s_x^2} \right)$$

เมื่อ k = จำนวนข้อสอบทั้งฉบับ
 s_1^2 = ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลจากการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .๘๔

๓.๔.๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๕.๑) ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร นำเรียนนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเขตเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

๓.๕.๒) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๖.๑) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

๓.๖.๒) นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์

๓.๖.๓) นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

^๒บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕), หน้า ๘๖.

๓.๖.๔) วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยรวม รายด้าน และเป็นรายข้อ แล้วแปลผลตามเกณฑ์ตัดสินผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๔.๕๑-๕.๐๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๓.๕๑-๔.๕๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๒.๕๑-๓.๕๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๕๑-๒.๕๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๐๐-๑.๕๐	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ^๑

๓.๖.๖) วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยการหาค่า t-test และ F-test

๓.๖.๗) วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยการแจกแจงความถี่

๓.๖.๘) นำเสนอผลการวิจัย โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

๓.๗) สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๗.๑) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

- ๑) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)
- ๒) ค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ รายข้อ (Item Total Correlation)
- ๓) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แบบแอลฟา (Alpha Coefficient)

๓.๗.๒) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

- ๑) ค่าความถี่ (Frequency)
- ๒) ค่าร้อยละ (Percentage)
- ๓) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- ๔) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๗.๓) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑) ทดสอบสมมติฐาน (t-test) (Independent Deviation)

๒) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way anova) หรือ (F-test) สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

๑) การหาค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบแต่ละข้อ

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC = คำนวณความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

๒) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๔ คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

^๔ เรืองเดียวกัน.

๓) การหาค่าร้อยละ (Percentage)^๔

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

๔) การหาค่าเฉลี่ย (Mean)^๕

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

๕) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^๖

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

^๔ นิภา มธธาวิชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒๘.

^๕ ส่องศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

^๖ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

๖) ทดสอบสมมติฐาน (t-test)^๔

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t = ค่าที-เทสต์ (t-test)

\bar{X}_1, \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

๗) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE WAY ANOVA) หรือ (F-test)^๕

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายใน

^๔นิภา เมทรวีชัย, วิทยาการวิจัย, อ่างแล้ว, หน้า ๒๓๘.

^๕เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๐.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร มีวัตถุประสงค์

๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหา
ชนะชัย จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน ๕,๒๓๒ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบกับตาราง
ของเครจซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๘ คนใช้วิธีการ
สุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการแจกแบบสอบถามโดยบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่
แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วย
คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณ หาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และ
สมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๔.๑ สถิติลักษณะที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	สถิติใช้เปรียบเทียบตัวแปรสองกลุ่ม
p	แทน	ความน่าจะเป็นหรือ โอกาส (Probability)
F	แทน	สถิติใช้เปรียบเทียบตัวแปรมากกว่าสองกลุ่ม
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean of Square)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๑-๔.๓

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๒๒๕	๖๒.๘๕
หญิง	๑๓๓	๓๗.๑๕
รวม	๓๕๘	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศชาย จำนวน ๒๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๕ และเพศหญิง จำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑๕

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

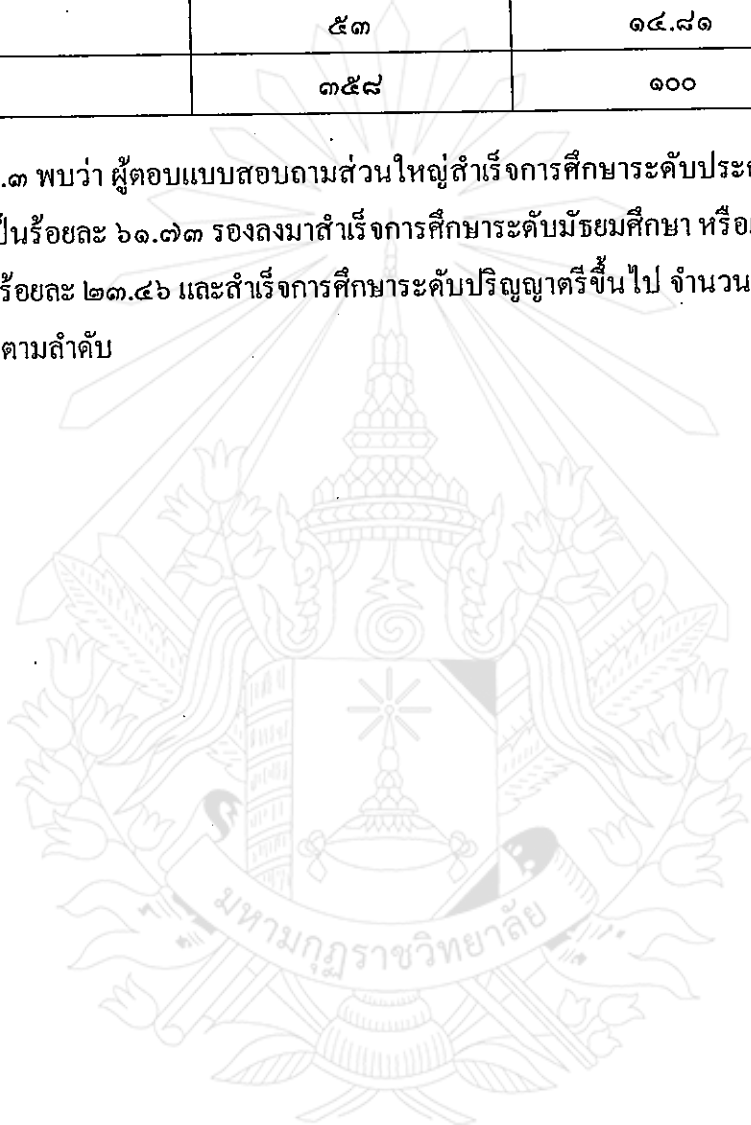
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๒๐-๓๐ ปี	๔๕	๑๒.๕๗
เกิน ๓๐-๔๐ ปี	๑๑๐	๓๐.๗๓
เกิน ๔๐-๕๐ ปี	๑๐๕	๒๙.๓๓
เกิน ๕๐ ปี	๙๘	๒๗.๓๗
รวม	๓๕๘	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุเกิน ๓๐-๔๐ ปี จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๓ รองลงมาอายุเกิน ๔๐-๕๐ ปี จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๓ อายุเกิน ๕๐ ปี จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๗ และอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๒๒๑	๖๑.๗๓
มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า	๘๔	๒๓.๔๖
ปริญญาตรีขึ้นไป	๕๓	๑๔.๘๑
รวม	๓๕๘	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๒๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๗๓ รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๖ และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๑ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้า
หายาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๔-๔.๘

ตารางที่ ๔.๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลฟ้าหายาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ	๓.๕๑	๐.๕๑	มาก
๒.	ด้านร่วมในการดำเนินการ	๓.๒๕	๐.๓๔	ปานกลาง
๓.	ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์	๓.๑๖	๐.๘๕	ปานกลาง
๔.	ด้านร่วมในการประเมินผล	๒.๓๕	๐.๖๕	น้อย
รวม		๓.๑๕	๐.๖๐	ปานกลาง

(n = ๓๕๘)

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล
ฟ้าหายาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งด้าน
ลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ ด้านร่วมในการดำเนินการ ด้านร่วม
ในการรับผลประโยชน์ และด้านร่วมในการประเมินผล

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอห้วยซ้อ จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผน
และตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	เข้าร่วมประชุมในเวทีประชาคมเทศบาล	๓.๕๐	๐.๗๒	มาก
๒.	ร่วมจัดลำดับแผนหรือขั้นตอนการพัฒนาของเทศบาล	๓.๗๓	๐.๘๐	มาก
๓.	มีความรู้ ความเข้าใจในแผนพัฒนาเทศบาล	๔.๑๕	๐.๘๐	มาก
๔.	มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล	๓.๖๘	๑.๐๘	มาก
๕.	มีส่วนร่วมในการเข้ารับฟังการประชุมสภาเทศบาล	๔.๐๘	๐.๘๔	มาก
๖.	เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นในเรื่องเทศบาลัญญัติ ต่างๆ เช่น เทศบัญญัติงบประมาณ เทศบัญญัติทั่วไป เป็นต้น	๔.๑๒	๐.๕๖	มาก
รวม		๓.๕๔	๐.๖๑	มาก

(n = ๓๕๘)

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล
ฟ้าหยาด อำเภอห้วยซ้อ จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้ ความเข้าใจ
ในแผนพัฒนาเทศบาล รองลงมา คือ เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นในเรื่องเทศบาลัญญัติต่างๆ เช่น
เทศบัญญัติงบประมาณ เทศบัญญัติทั่วไป เป็นต้นและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในกา
วางแผนพัฒนาเทศบาล

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอห้วยซ้อ จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการ
ดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านร่วมในการดำเนินการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	ร่วมรับรู้และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาเทศบาล	๓.๕๓	๐.๕๒	มาก
๒.	ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างใน งานจ้างของเทศบาล	๒.๕๖	๐.๕๑	ปานกลาง
๓.	ร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในการ เลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น	๓.๐๖	๐.๕๑	ปานกลาง
๔.	ร่วมกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาต่างๆในเขตเทศบาล	๓.๒๖	๐.๘๕	ปานกลาง
๕.	ร่วมในกิจกรรมที่จัดโดยเทศบาล เช่น การจัดงาน ประเพณี การรณรงค์ต่าง ๆ เป็นต้น	๓.๔๘	๐.๕๕	ปานกลาง
รวม		๓.๒๕	๐.๗๔	ปานกลาง

(n = ๓๕๘)

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล
ฟ้าหยาด อำเภอห้วยซ้อ จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งข้อ และอยู่ในระดับปานกลางสี่ข้อ โดยข้อที่
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร่วมรับรู้และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล
รองลงมา คือ ร่วมในกิจกรรมที่จัดโดยเทศบาล เช่น การจัดงานประเพณี การรณรงค์ต่าง ๆ เป็นต้น
และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ร่วมกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาต่างๆในเขตเทศบาล

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการ
รับผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	ร่วมรับบริการจากเทศบาล เช่น บริการเก็บขยะมูลฝอย เป็นต้น	๓.๐๔	๑.๐๑	ปานกลาง
๒.	ร่วมรับการสงเคราะห์จากเทศบาล	๓.๐๕	๑.๐๓	ปานกลาง
๓.	ร่วมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี คนชรา และ ผู้ด้อยโอกาส	๓.๕๕	๑.๐๑	มาก
๔.	ร่วมรับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานของเทศบาล	๒.๕๗	๑.๐๖	ปานกลาง
๕.	ร่วมรับการสนับสนุนและรับการส่งเสริมและพัฒนา อาชีพ	๓.๑๒	๑.๑๐	ปานกลาง
รวม		๓.๑๖	๐.๙๕	ปานกลาง

(n = ๓๕๗)

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล
ฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปาน
กลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งข้อ และอยู่ในระดับปานกลางสี่ข้อ
โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ร่วมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
รองลงมา คือร่วมรับการสงเคราะห์จากเทศบาล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ร่วมสนับสนุนและ
รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอห้วยซ้อ จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการ
ประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านร่วมในการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	ร่วมตรวจสอบการนำข้อเสนอของประชาชนเกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมไปจัดทำแผนพัฒนา	๒.๑๑	๐.๘๑	น้อย
๒.	ร่วมติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล	๒.๐๑	๐.๗๕	น้อย
๓.	ร่วมติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของเทศบาล	๒.๐๗	๐.๘๑	น้อย
๔.	ร่วมใช้สิทธิในการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานของเทศบาลต่อสาธารณชน	๒.๒๓	๐.๘๕	น้อย
๕.	ร่วมตรวจสอบพฤติกรรมของผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล	๒.๓๔	๐.๘๗	น้อย
๖.	เข้าร่วมในการคัดเลือกประชาชนหมู่บ้านเพื่อเข้าไปเป็นกรรมการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเทศบาล	๓.๕๕	๐.๕๘	มาก
รวม		๒.๓๕	๐.๖๕	น้อย

(n = ๓๕๘)

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอห้วยซ้อ จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งข้อ และอยู่ในระดับน้อยห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เข้าร่วมในการคัดเลือกประชาชนหมู่บ้านเพื่อเข้าไปเป็นกรรมการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเทศบาล รองลงมา คือ ร่วมตรวจสอบพฤติกรรมของผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ร่วมติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล

ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมาหาชะชัย จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๘-๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล
ฟ้าหยาด อำเภอมาหาชะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมจำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๒๒๕	๓.๒๕	๐.๖๐	ปานกลาง
หญิง	๑๓๓	๓.๑๓	๐.๕๘	ปานกลาง
รวม	๓๕๘	๓.๑๘	๐.๖๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มาหาชะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมจำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ชาย	๒๒๕	๓.๒๕	๐.๖๐	๐.๓๘๘	๐.๓๖๕
หญิง	๑๓๓	๓.๑๓	๐.๕๘		
รวม	๓๕๘	๓.๑๘	๐.๖๐		

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าหยาดอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจจำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๒๒๕	๓.๕๕	๐.๖๒	มาก
หญิง	๑๓๓	๓.๕๓	๐.๕๕	มาก
รวม	๓๕๘	๓.๕๔	๐.๖๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ชาย	๒๒๕	๓.๕๕	๐.๖๒	๑.๐๓๕	๐.๓๐๕
หญิง	๑๓๓	๓.๕๓	๐.๕๕		
รวม	๓๕๘	๓.๕๔	๐.๖๑		

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล
ฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ จำแนกตาม
เพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๒๒๕	๓.๒๕	๐.๗๕	ปานกลาง
หญิง	๑๓๓	๓.๒๐	๐.๗๒	ปานกลาง
รวม	๓๕๘	๓.๒๕	๐.๗๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการพัฒนา
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ อยู่ใน
ระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ชาย	๒๒๕	๓.๒๕	๐.๗๕	๐.๕๘๔	๐.๓๒๒
หญิง	๑๓๓	๓.๒๐	๐.๗๒		
รวม	๓๕๘	๓.๒๕	๐.๗๔		

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล
ฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนก
ตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๒๒๕	๓.๑๘	๐.๘๕	ปานกลาง
หญิง	๑๓๓	๓.๑๓	๐.๘๕	ปานกลาง
รวม	๓๕๘	๓.๑๖	๐.๘๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการพัฒนา
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่
ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ชาย	๒๒๕	๓.๑๘	๐.๘๕	๐.๐๔๗	๐.๘๒๕
หญิง	๑๓๓	๓.๑๓	๐.๘๕		
รวม	๓๕๘	๓.๑๖	๐.๘๕		

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบล
ฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๒๒๕	๒.๔๖	๐.๖๘	น้อย
หญิง	๑๓๓	๒.๓๒	๐.๗๑	น้อย
รวม	๓๕๘	๒.๓๕	๐.๖๕	น้อย

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการพัฒนา
ท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล อยู่ใน
ระดับน้อยเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ชาย	๒๒๕	๒.๔๖	๐.๖๘	๐.๐๒๕	๐.๘๗๔
หญิง	๑๓๓	๒.๓๒	๐.๗๑		
รวม	๓๕๘	๒.๓๕	๐.๖๕		

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธรโดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๐-๓๐ ปี	๔๕	๓.๑๒	๐.๕๔	ปานกลาง
เกิน ๓๐-๔๐ ปี	๑๑๐	๓.๑๕	๐.๕๕	ปานกลาง
เกิน ๔๐-๕๐ ปี	๑๐๕	๓.๒๒	๐.๕๔	ปานกลาง
เกิน ๕๐ ปี	๕๘	๓.๒๕	๐.๖๕	ปานกลาง
รวม	๓๕๘	๓.๑๕	๐.๖๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนทั้งสี่ช่วงอายุ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	๓	๐.๒๑๕	๐.๐๗๑๖	๐.๒๐๓	๐.๙๕๔
ภายในกลุ่ม	๓๕๕	๑๓๒.๐๓๕	๐.๓๕๕		
รวม	๓๕๘	๑๓๒.๒๕๐			

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธรด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๐-๓๐ ปี	๔๕	๓.๕๕	๐.๕๒	มาก
เกิน ๓๐-๔๐ ปี	๑๑๐	๓.๕๒	๐.๖๐	มาก
เกิน ๔๐-๕๐ ปี	๑๐๕	๓.๕๖	๐.๖๒	มาก
เกิน ๕๐ ปี	๕๘	๓.๕๔	๐.๕๕	มาก
รวม	๓๕๘	๓.๕๔	๐.๖๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนทั้งสี่ช่วงกลุ่มอายุ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	๓	๐.๑๔๖	๐.๐๔๕	๐.๑๓๐	๐.๕๔๒
ภายในกลุ่ม	๓๕๔	๑๓๗.๖๐๔	๐.๓๗๔		
รวม	๓๕๗	๑๓๗.๗๕๐			

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๐-๓๐ ปี	๔๕	๓.๒๐	๐.๗๓	ปานกลาง
เกิน ๓๐-๔๐ ปี	๑๑๐	๓.๓๐	๐.๗๓	ปานกลาง
เกิน ๔๐-๕๐ ปี	๑๐๕	๓.๒๘	๐.๖๘	ปานกลาง
เกิน ๕๐ ปี	๕๘	๓.๒๒	๐.๘๑	ปานกลาง
รวม	๓๕๘	๓.๒๕	๐.๗๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนทั้งสี่ช่วงกลุ่มอายุ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	๓	๐.๐๗๓	๐.๐๒๔	๐.๐๔๔	๐.๙๘๘
ภายในกลุ่ม	๓๕๔	๒๐๒.๒๕๗	๐.๕๕๐		
รวม	๓๕๗	๒๐๒.๓๓๐			

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๐-๓๐ ปี	๔๕	๓.๑๘	๐.๗๘	ปานกลาง
เกิน ๓๐-๔๐ ปี	๑๑๐	๓.๑๕	๐.๕๐	ปานกลาง
เกิน ๔๐-๕๐ ปี	๑๐๕	๓.๑๗	๐.๘๖	ปานกลาง
เกิน ๕๐ ปี	๕๘	๓.๑๒	๐.๘๕	ปานกลาง
รวม	๓๕๘	๓.๑๖	๐.๘๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนทั้งสี่ช่วงกลุ่มอายุ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	๓	๐.๒๖๕	๐.๐๘๐	๐.๑๑๓	๐.๕๕๓
ภายในกลุ่ม	๓๕๔	๒๕๓.๖๕๕	๐.๗๑๘		
รวม	๓๕๗	๒๕๓.๙๒๐			

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๐-๓๐ ปี	๔๕	๒.๓๐	๐.๖๐	น้อย
เกิน ๓๐-๔๐ ปี	๑๑๐	๒.๓๗	๐.๖๗	น้อย
เกิน ๔๐-๕๐ ปี	๑๐๕	๒.๔๖	๐.๕๕	น้อย
เกิน ๕๐ ปี	๕๘	๒.๔๓	๐.๘๔	น้อย
รวม	๓๕๘	๒.๓๕	๐.๖๕	น้อย

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนทั้งสี่ช่วงกลุ่มอายุ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	๓	๑.๐๐๕	๐.๓๓๖	๐.๗๑๐	๐.๕๔๗
ภายในกลุ่ม	๓๕๔	๑๗๔.๔๗๗	๐.๔๙๔		
รวม	๓๕๗	๑๗๕.๔๘๒			

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๒๑	๓.๒๕	๐.๖๒	ปานกลาง
ปริญญาตรี	๘๔	๓.๑๓	๐.๕๕	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๕๓	๓.๑๕	๐.๕๐	ปานกลาง
รวม	๓๕๘	๓.๑๕	๐.๖๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนทั้งสามระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๔๔๓	๐.๒๒๒	๐.๖๒๑	๐.๕๓๘
ภายในกลุ่ม	๓๕๕	๑๓๑.๘๑๐	๐.๓๕๓		
รวม	๓๕๗	๑๓๒.๒๕๔			

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๒๑	๓.๕๘	๐.๖๒	มาก
ปริญญาตรี	๘๔	๓.๕๕	๐.๕๔	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	๕๓	๓.๘๘	๐.๕๔	มาก
รวม	๓๕๘	๓.๕๔	๐.๖๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ประชาชนทั้งสามระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๓๕๗	๐.๑๗๘	๐.๕๓๓	๐.๕๘๗
ภายในกลุ่ม	๓๕๕	๑๓๗.๓๕๓	๐.๓๗๒		
รวม	๓๕๗	๑๓๗.๗๑๐			

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๒๑	๓.๑๒	๐.๗๖	ปานกลาง
ปริญญาตรี	๘๔	๓.๓๗	๐.๗๓	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๕๓	๓.๒๕	๐.๖๔	ปานกลาง
รวม	๓๕๘	๓.๒๕	๐.๗๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ประชาชนทั้งสามระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	๒	๑.๓๘๐	๐.๖๙๐	๑.๒๖๗	๐.๒๘๓
ภายในกลุ่ม	๓๕๕	๒๐๐.๕๕๐	๐.๕๔๕		
รวม	๓๕๗	๒๐๒.๙๓๐			

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๒๑	๓.๑๖	๐.๕๑	ปานกลาง
ปริญญาตรี	๘๔	๓.๐๕	๐.๗๕	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๕๓	๓.๒๒	๐.๗๓	ปานกลาง
รวม	๓๕๘	๓.๑๖	๐.๗๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ประชาชนทั้งสามระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	๒	๐.๑๓๕	๐.๐๖๘	๐.๐๘๕	๐.๙๑๕
ภายในกลุ่ม	๓๕๕	๒๕๓.๗๕๓	๐.๗๑๖		
รวม	๓๕๗	๒๕๓.๘๘๘			

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๒๑	๒.๒๕	๐.๗๑	น้อย
ปริญญาตรี	๘๔	๒.๔๕	๐.๗๑	น้อย
สูงกว่าปริญญาตรี	๕๓	๒.๔๔	๐.๕๔	น้อย
รวม	๓๕๘	๒.๓๕	๐.๖๕	น้อย

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า ประชาชนทั้งสามระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	๒	๑.๗๒๒	๐.๘๖๑	๒.๔๕๒	๐.๐๘๔
ภายในกลุ่ม	๓๕๕	๑๑๓.๖๕๕	๐.๓๑๖		
รวม	๓๕๗	๑๑๕.๔๗๗			

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
ของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ประมวลความถี่ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๓๕
ตารางที่ ๔.๓๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
	ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ	
๑.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะความต้องการให้มากขึ้น	๒๒
๒.	ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ และมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	๑๓
	ด้านร่วมในการดำเนินการ	
๓.	ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการอย่างเพียงพอ	๓๒
๔.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลเพิ่มมากขึ้น	๔
	ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์	
๕.	ประชาชนควรได้รับบริการต่าง ๆ จากเทศบาลอย่างเท่าเทียมกัน	๔๓
	ด้านร่วมในการประเมินผล	
๖.	ควรจัดการดำเนินการด้านต่าง ๆ อย่างโปร่งใส ยุติธรรม เป็นธรรม และทั่วถึง	๑๐
๗.	ควรมีการจัดแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานภายในให้ชัดเจน	๑๖

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ประชาชนเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามลำดับแรก คือ ประชาชนควรได้รับบริการต่าง ๆ จากเทศบาลอย่างเท่าเทียมกัน ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการอย่างเพียงพอ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะความต้องการให้มากขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะจำนวนน้อยที่สุด คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลเพิ่มมากขึ้น

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ๒) เพื่อเปรียบเทียบ
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ของ
ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ซึ่ง
ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนด
กรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ และ
ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย
จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน ๕,๒๓๒ คน แล้วกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตาราง
ของเครจซี่ และมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๕๘ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน ๒๒ ข้อ โดยแบ่งออกเป็น ๔
ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ ๒) ด้านร่วมในการดำเนินการ ๓) ด้านร่วมในการรับ
ผลประโยชน์ และ ๔) ด้านร่วมในการประเมินผล และแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อสอบถาม
เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่
(Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
และสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่มในเรื่องเพศ และ F-test (One-way
ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า
๒ กลุ่ม ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา นำเสนอในรูปแบบตารางตามลำดับ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย
ตามลำดับดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผล

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผล

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สามารถสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย จำนวน ๒๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๕ มีจำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๓ มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๒๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๗๓

๕.๑.๒) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน อยู่ในระดับปานกลางสองด้าน และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ ด้านร่วมในการดำเนินการ ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านร่วมในการประเมินผล เมื่อแยกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๓ มีความรู้ ความเข้าใจในแผนพัฒนาเทศบาล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ ๔ มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล

๒) ด้านร่วมในการดำเนินการ

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๑ ร่วมรับรู้และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๔ ร่วมกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในเขตเทศบาล

๓) ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ

พิจารณารายชื่อ พบว่า ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชื่อที่ ๓ ร่วมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส และชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ชื่อที่ ๕ ร่วมสนับสนุนและรับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

๔) ด้านร่วมในการประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชื่อที่ ๖ เข้าร่วมการคัดเลือกประชาคมหมู่บ้านเพื่อเข้าไปเป็นกรรมการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเทศบาล และชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ชื่อที่ ๒ ร่วมติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล

๕.๑.๓) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

๕.๑.๔) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำ สามลำดับแรก คือ

- ๑) ประชาชนควรได้รับบริการต่าง ๆ จากเทศบาลอย่างเท่าเทียมกัน
- ๒) ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการอย่างเพียงพอ
- ๓) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะความต้องการให้มากขึ้น

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร มีผลการวิจัยที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๕.๒.๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่าตัวเองมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องรับรู้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายการกระจายอำนาจของภาครัฐที่ต้องการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ นาทะชัย ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภรณ์ วัชระ ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลวังตะเคียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนได้รับเกียรติจากทางเทศบาลให้เข้าร่วมในการประชุมและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจปัญหาต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น และประการสำคัญที่สุดก็คือการที่ได้รับเกียรติให้เข้าร่วมประชุมกิจกรรมต่างๆทำให้เกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนั้น ๆ ผลการวิจัยโดยรวมจึงอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ นาทะชัย ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง

ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการติดตามและประเมินผลกิจกรรมใด ๆ ก็ตามของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ประชาชนแทบจะไม่มีส่วนร่วมโดยตรงเลย เพราะติดขัดกับระเบียบราชการที่มอบหมายให้คณะกรรมการชุดหนึ่งได้ทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการต่างๆของหน่วยปกครองท้องถิ่นในคณะกรรมการชุดนั้น จะมีตัวแทนของประชาคมหมู่บ้านที่เลือกกันเอง เพียงสองคน เท่านั้นร่วมเป็นคณะกรรมการ แต่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยอ้อม คือ ประชาชนเลือกประชาคมหมู่บ้าน ๆ เลือกตัวแทนประชาคมหมู่บ้านเพื่อเข้าไปร่วมเป็นคณะกรรมการจึง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารมณ์ วัชร ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลวังตะเคียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของยงยุทธ นาทะชัย ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบล ไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

๑) ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ ๑ มีความรู้ ความเข้าใจในแผนพัฒนาเทศบาล เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมร่วมกับเทศบาลบ่อย ๆ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจกับกระบวนการดำเนินงานและการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๔ มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า กระบวนการวางแผนพัฒนาเทศบาลนั้นมีคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลเป็นผู้ดำเนินการโดยตรงอยู่แล้ว ประชาชนจึงทำได้เพียงแต่รับรู้และปฏิบัติตามแผนพัฒนาเท่านั้น อย่างไรก็ตามผลการวิจัย ทั้ง โดยรวม และรายข้อ ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของยงยุทธ นาทะชัย ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบล ไชยมนตรี อำเภอ

เมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

๒) ด้านร่วมในการดำเนินการ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชน จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๑ ร่วมรับรู้และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีความต้องการที่จะให้ท้องถิ่นซึ่งเป็นที่พักอาศัยของตนได้รับการพัฒนาจึงรับรู้เข้าใจและพร้อมให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของเทศบาลเป็นอย่างดี ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างในงานจ้างของเทศบาล ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนทั่วไปจะไม่มีส่วนร่วมในการตรวจการจ้างของเทศบาลโดยตรง แต่จะมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม คือ ประชาชนเลือกประชามหมู่บ้าน ต่อจากนั้นประชามหมู่บ้านจะทำการเลือกกันเอง เข้าไปทำหน้าที่ในรูปคณะกรรมการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่เมื่อดูผลการวิจัย โดยรวมในด้านนี้แล้วอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ ยงยุทธ นาทะชัย ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารมณ์ วัชรระ ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลวังตะเคียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง

๓) ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชน จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๓ ร่วมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนมองเห็นว่าเป็นโอกาสที่ดีในชีวิตที่จะได้รับการดูแลเอาใจใส่จากทางเทศบาลที่รับนโยบายของรัฐบาล เช่นนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ นโยบายส่งเสริมอาชีพของชุมชน เป็นต้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๔ ร่วมรับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานของเทศบาล ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนทั่วไปต่างก็ประกอบสัมมาชีพ เพื่อเลี้ยงชีพตัวเองและครอบครัว จึงไม่ค่อยจะมีเวลาว่างในการเข้าร่วมรับอบรมให้ความรู้ที่ทางเทศบาลจัดขึ้น ผลการวิจัยของข้อนี้จึงอยู่

ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกข้อ และผลการวิจัยโดยรวมในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ นาทะชัย ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลสวัสดิ์ นาทองคำ ได้วิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองนำ เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

๔) ด้านร่วมในการประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๖ เข้าร่วมในการคัดเลือกประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเข้าไปเป็นกรรมการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเทศบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนมีความตื่นตัวในการรักษาสิทธิของตนเองในระดับหนึ่ง ประกอบกับมีความต้องการจะเห็นรูปธรรมของการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด จึงเข้าร่วมเลือกตัวแทนหมู่บ้านเพื่อเป็นประชาคมหมู่บ้าน หลังจากนั้นประชาคมหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้านจะเลือกกันเอง จำนวนสองคน เพื่อเข้าไปเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานของเทศบาล ด้วยเหตุว่าประชาชนไม่มีสิทธิในการประเมินผลโดยตรงจึงใช้สิทธิโดยทางอ้อม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ร่วมติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ในการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด นั้นมีกระบวนการบริหารงบประมาณ เป็นไปตามระเบียบของทางราชการส่วนการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณนั้นเป็นหน้าที่ ของสมาชิกสภาเทศบาล โดยตรง ส่วนประชาชนมีสิทธิโดยอ้อมเพราะเป็นผู้เลือกสมาชิกสภาเทศบาลไปทำหน้าที่แทนตนในสภา ดังนั้น ผลการวิจัยจึงอยู่ในระดับน้อย และเมื่อดูผลการวิจัยโดยรวมด้านร่วมในการประเมินผลก็อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยงยุทธ นาทะชัย ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒.๒) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

๑) เพศ

จากการวิเคราะห์ความแตกต่าง ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัด ยโสธร ของประชาชนที่มีเพศต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นทั้ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เพศไม่มีผลทำให้เกิดการแปลกแยกในการสำนึกถึงและพัฒนาท้องถิ่น ไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิง ต่างมีความต้องการที่จะเห็นท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาให้เจริญในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คุณิตา แก้วสมบูรณ์ ได้วิจัยรูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนใน จังหวัดสงขลา ที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

๒) อายุ

จากการวิเคราะห์ ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ความต่างกันของช่วงอายุ ไม่ส่งผลต่อการสำนึกถึงท้องถิ่น ประชาชนทุกช่วงอายุมีความต้องการเห็นท้องถิ่นได้รับการพัฒนาด้วยกันทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณิตา แก้วสมบูรณ์ ได้วิจัย รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดสงขลาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

๓) ระดับการศึกษา

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนมีการศึกษาต่างระดับกัน ระดับการศึกษา ก็ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะเมื่อท้องถิ่นได้รับการพัฒนาให้เจริญขึ้น ประชาชนทุกระดับการศึกษาก็ได้รับประโยชน์จากผลการพัฒนาร่วมกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณิตา แก้วสมบูรณ์ ได้วิจัยรูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลสงขลา ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอ
มหาชนะชัย จังหวัดยโสธร สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

๕.๓.๑) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้า
หยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ควรมีการปรับปรุงกระบวนการต่างๆที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามี
ส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดต่อไปพร้อมกันนี้ควรมีการ รณรงค์ให้
ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้เกิดการรับรู้ ความเข้าใจ และมีความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการ
พัฒนาท้องถิ่นของตน เพื่อที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายที่ต้องการของประชาชน และของ
เทศบาลต่อไป

๒) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้า
หยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ดังนั้น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนา
ให้ถึงระดับมากที่สุดต่อไป

๓) ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้า
หยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
ดังนั้น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ควรปรับปรุงการดำเนินงานในด้านนี้
และพัฒนาให้อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดต่อไป พร้อมกันนี้ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมี
ส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่นให้มากกว่าที่เป็นอยู่

๔) ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้า
หยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปาน
กลาง ดังนั้น เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ควรปรับปรุงแก้ไขการ
ดำเนินงานในด้านนี้ให้อยู่ในระดับมากและพัฒนาให้อยู่ในระดับมากที่สุดต่อไป พร้อมกันนี้ควรมีการ
จัดงบประมาณกระจายความช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาสในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๕) ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้า
หยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ด้านร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น
เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ควรปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานด้านนี้ให้
มากกว่าที่เป็นอยู่โดยหาวิธีที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น โดยไม่ขัดกับระเบียบใด

ของทางการ พร้อมกันนี้ ควรมีการเปิดเผยข้อมูลความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ ตลอดจนงบประมาณที่ใช้ในแต่ละโครงการเพื่อความโปร่งใสของโครงการนั้น ๆ

๕.๓.๒) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร ในครั้งนี้มีข้อจำกัดอยู่บางประการที่ไม่สามารถจะศึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหาที่มีอยู่ทั้งหมดได้ ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะหัวข้อเรื่องที่จะทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑) การวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้า อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

๒) การวิจัย ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลฟ้า อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

บรรณานุกรม

๑) ภาษาไทย

๑) หนังสือทั่วไป

- กุลจันทร์ ปรียากร. ทฤษฎีแนวคิดและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘.
- ทวีทอง หงส์วัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.
- ทิตยา สุวรรณชญ. วิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๗.
- ธงชัย สันติวงษ์. องค์กรและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๓๗.
- ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔). กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๐.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภการพิมพ์, ๒๕๔๗.
- นิภา เมธธาวิชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๕.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์. การบริหารและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๓๘.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด นิตินุคคลไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๔๖.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐.
 วิทยากร เขียงกุล. การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย : บทวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฉบับแกระ,
 ๒๕๒๗.

สากล สถิติวิทยานันท์. ภูมิศาสตร์ชนบท. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒.

ส่งศรี ชมพูนุช. การวิจัย. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
 ๒๕๒๖.

เสถียร เหลืองอร่าม. มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
 ๒๕๒๖.

สุโขทัยธรรมมาธิราช. การบริหารการปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรม
 มาธิราช, ๒๕๓๑.

สมยศ นาวิการ. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๔๓.

อकिन รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย.
 กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภการพิมพ์, ๒๕๒๗.

อมร รักษาสัตย์ และชัตติยา กรรณสูต. ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร :
 ชุมชนสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๕.

๒) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์

กรรณิกา ชมดี. “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการ
 สารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
 มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔.

จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล :
 ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา”.
 วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘.

คูสิดา แก้วสมบุญ. “รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๕.

- ประดิษฐ์ เทศเลิศ. “ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการมีส่วนร่วมแบบร่วมกันรับผิดชอบของประชาชนในการบริหารการจัดการโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด้าย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, ๒๕๕๐.
- พุดหัต รุ่งวิริยะวงศ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕.
- พิบูลย์ ไชยคุณ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบบ-สี่ชัย : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบบสี่ชัย (๑), (๒)”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕.
- ภราดร บุตรบุญ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน : ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.
- ขงบุท นาทะชัย. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.
- วาสนา ถิ่นขาม. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘.
- สมศักดิ์ สวัสดิ์มงคล. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแก้ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕.
- สาโรช น้อยใจบุญ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาบ้านสาวชะโงก หมู่ที่ ๑ ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.

สุจินต์ ดาววีระกุล. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ภูมิศึกษา เฉพาะหมู่บ้านชนะเลิศ การประกวดดีเด่นระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๓๕”. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๖.

สุพจน์ พิสุทธิวงศ์. “การศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาหมอกควันของผู้นำชุมชนในเขตจังหวัด นครปฐม”. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๕.

อาภรณ์ วัชร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบล ศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๖.

๓) การศึกษาค้นคว้าอิสระ

จุไรลักษณ์ จิตรสขาย. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ภูมิศึกษาดำบลเป่า อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี”. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐ ประศาสน ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘.

น้ำฝน สมศรีนวล. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจการสาธารณะด้าน โครงสร้างพื้นฐาน เขตพื้นที่ตำบลนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์”. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐ ประศาสน ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗.

ปราณี ทองจันทร์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลยาง เนิง อำเภอสарัก จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

พูนสวัสดิ์ นาทองคำ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์”. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๐.

๔) รายงานการศึกษาอิสระ

บรรเจิด สอพิมาย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ภูมิศึกษาองค์การบริหารส่วน ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.

๕) บทความในหนังสือรวมบทความ

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. “นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน”. ใน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. รวบรวมและจัดพิมพ์โดย ศูนย์ศึกษานโยบาย สาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗ : ๖.

๖) บทความในวารสาร

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชน”, วารสารพัฒนาชุมชน ๒. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ : ๒๔-๒๕.

๗) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร. “แผนพัฒนาสามปี (๒๕๕๐-๒๕๕๒)”. ยโสธร : เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร, ๒๕๕๐, (อัดสำเนา).

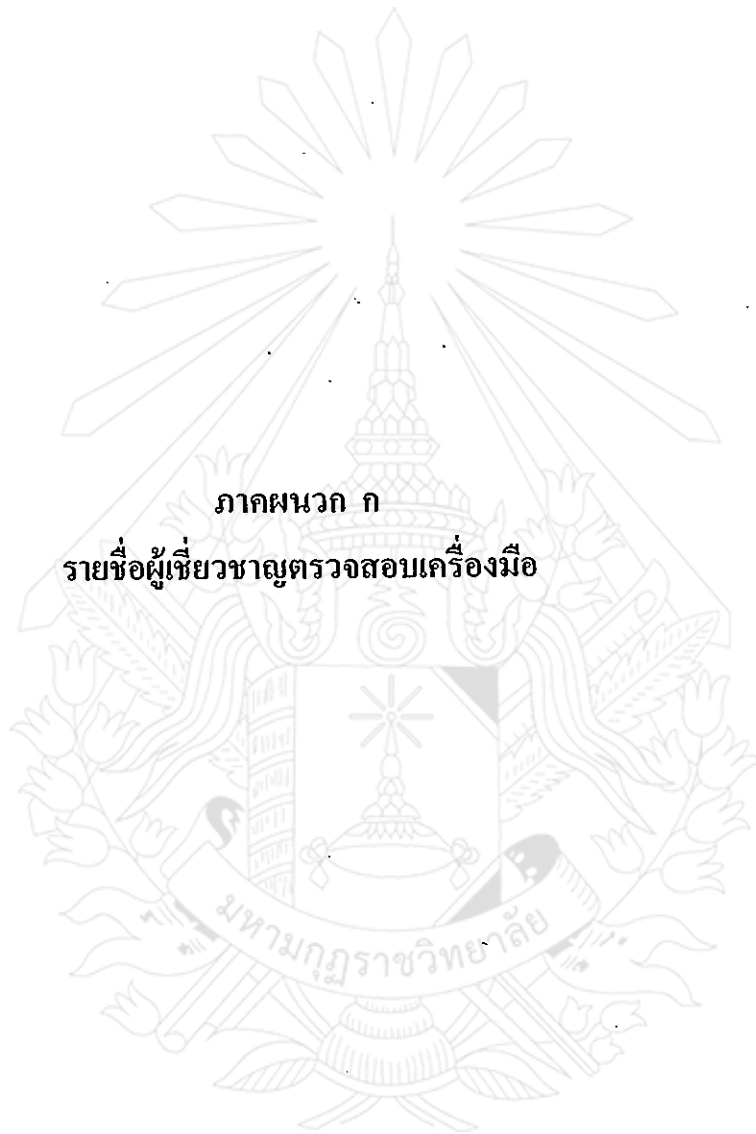
อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. “คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและการพัฒนาชุมชน”. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒, (อัดสำเนา).

๒) ภาษาอังกฤษ

Cohen , J.M. and Uphoff , N.T. *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University , 1981.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

๑) นายรัชชัย ขยันทำ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
วุฒิการศึกษา ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) (พุทธศาสนาและปรัชญา)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

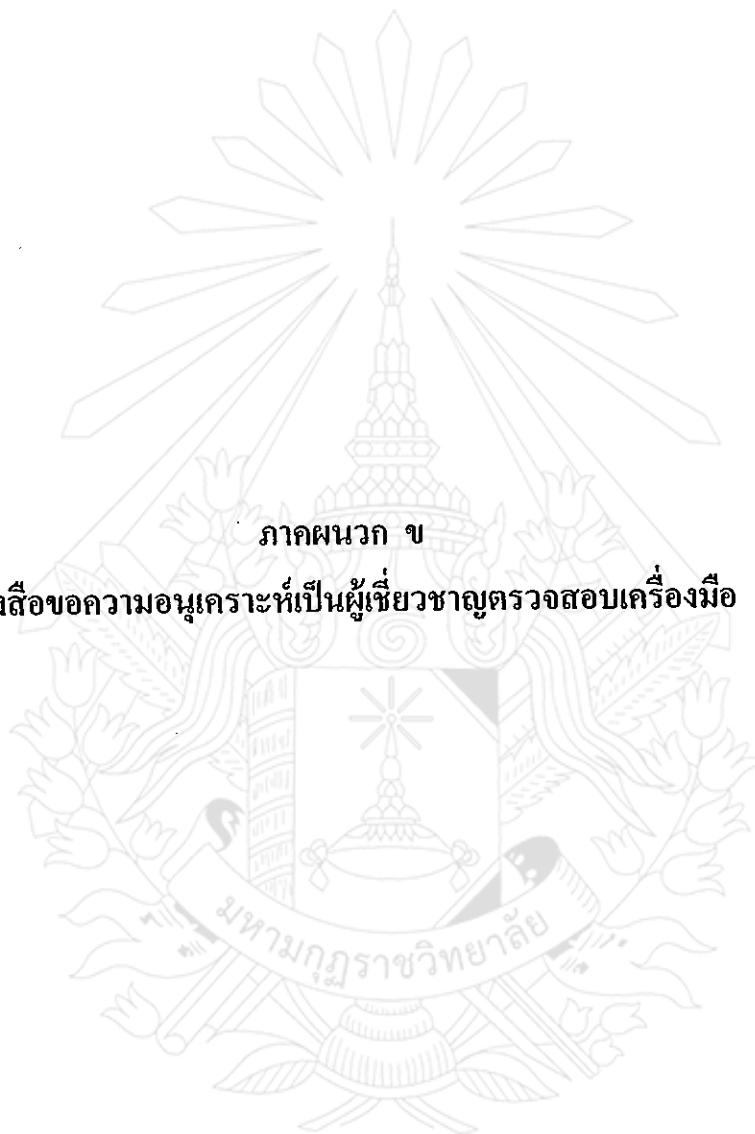
๒) นายเทวิทย์ นามรักษ์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการส่งเสริมการจัดการศึกษาพื้นที่อำเภอเมือง
จังหวัดยโสธร
วุฒิการศึกษา ค.บ. (คณิตศาสตร์), กศ.ม. (บริหารการศึกษา)

๓) นายวิทยา ผุดผ่อง

ตำแหน่ง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร
อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) (รัฐศาสตร์การปกครอง)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศุข 6019/ว 678

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร อาจารย์รัชชัย ชัยนทา

ด้วย นางสาวศุภาณิชา นามสกุล จันทร์แก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์-
การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัย

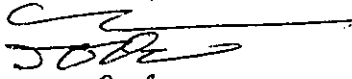
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธรรมวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103
<http://www.ybc.mbu.ac.th>

๓๓๗

(ทอริชชัย รัชชัย)

ที่ ศธ 6019/ว 678

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

ด้วย นางสาวศุภาณี นามสกุล จันทร์แก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์-
การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>

(นายเดวิทย์ นามรักษ์)

ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

ที่ ศธ 6019/ว 678

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ท่านรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

ด้วย นางสาวศุภานิช นามสกุล จันทร์แก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์-
การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอบความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

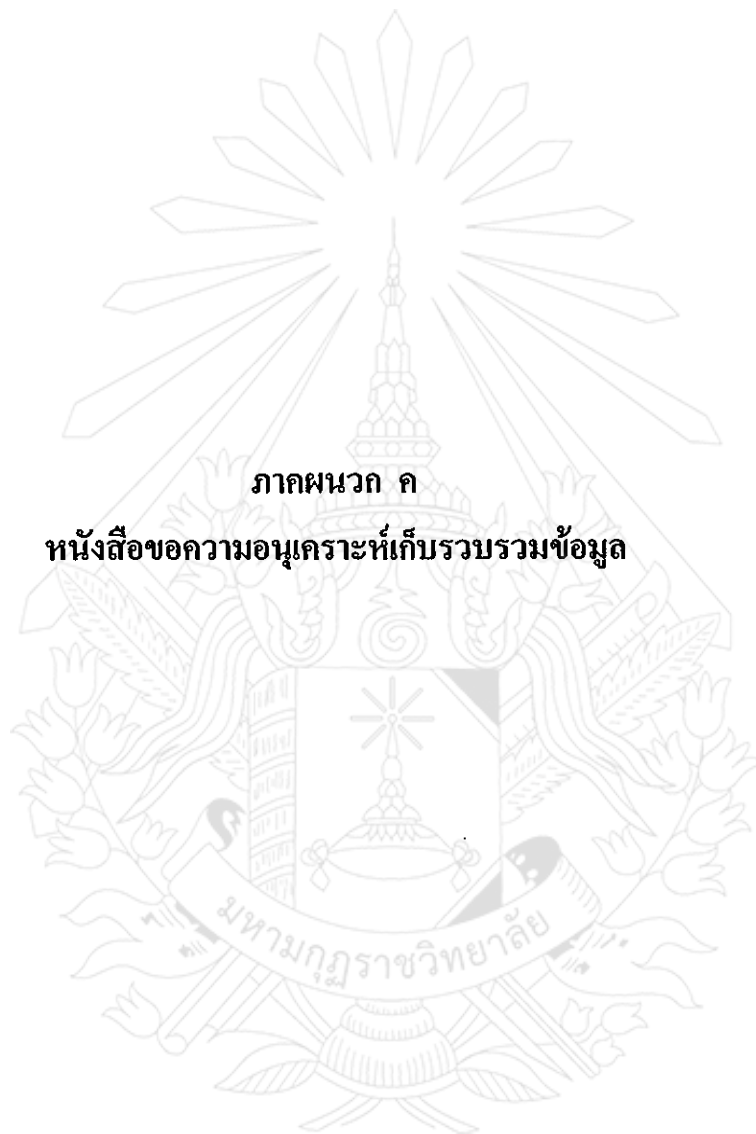
โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>

ทนาย

(นายวิทยา ผุดผ่อง)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6019/ว 677

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

15 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลฟ้าหยาด

ด้วย นางสาวศุภาณิชา นามสกุล จันทร์แก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์-
การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง
“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความอนุเคราะห์ให้
นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้นนักศึกษามาติดต่อ
ประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อ โปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธีรวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย

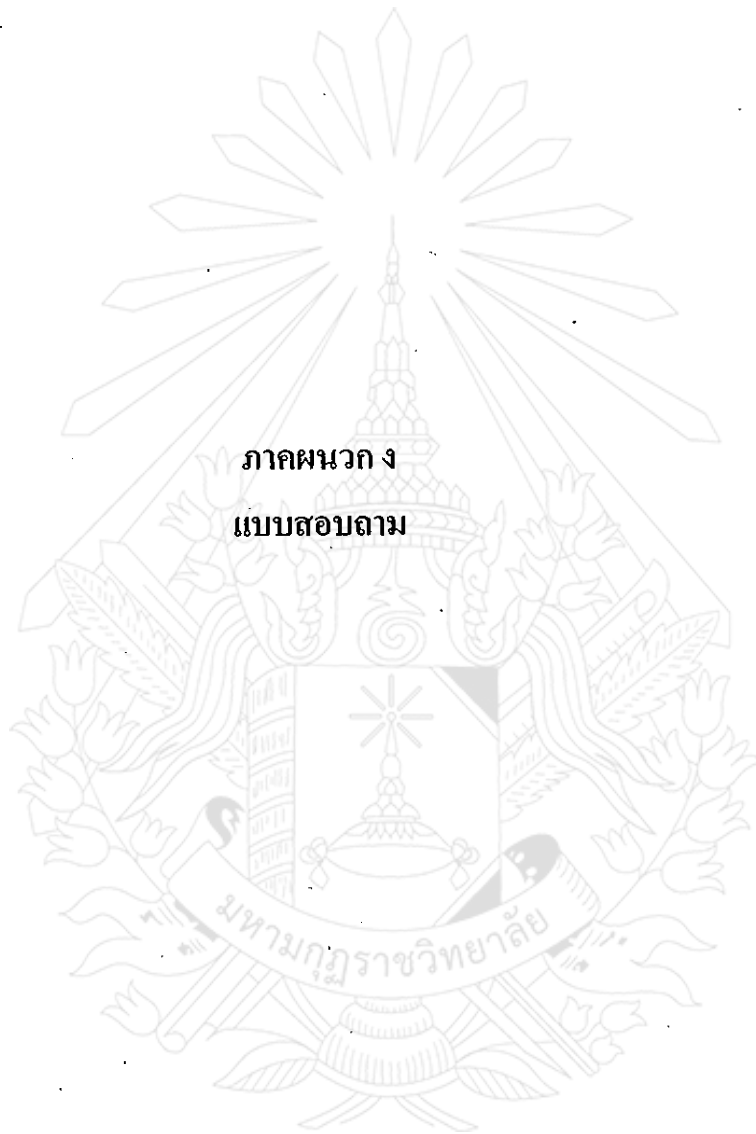
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>

(นายสมบัติ วงศ์ไชย)

นายกเทศมนตรีตำบลฟ้าหยาด

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วม

ร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี

เทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถาม และแสดงความคิดเห็นที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูง ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

๒. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ศุภานิช จันทร์แก้ว

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

๑) เพศ

[] ชาย

[] หญิง

๒) อายุ

[] ๒๐-๓๐ ปี

[] เกิน ๓๐-๔๐ ปี

[] เกิน ๔๐-๕๐ ปี

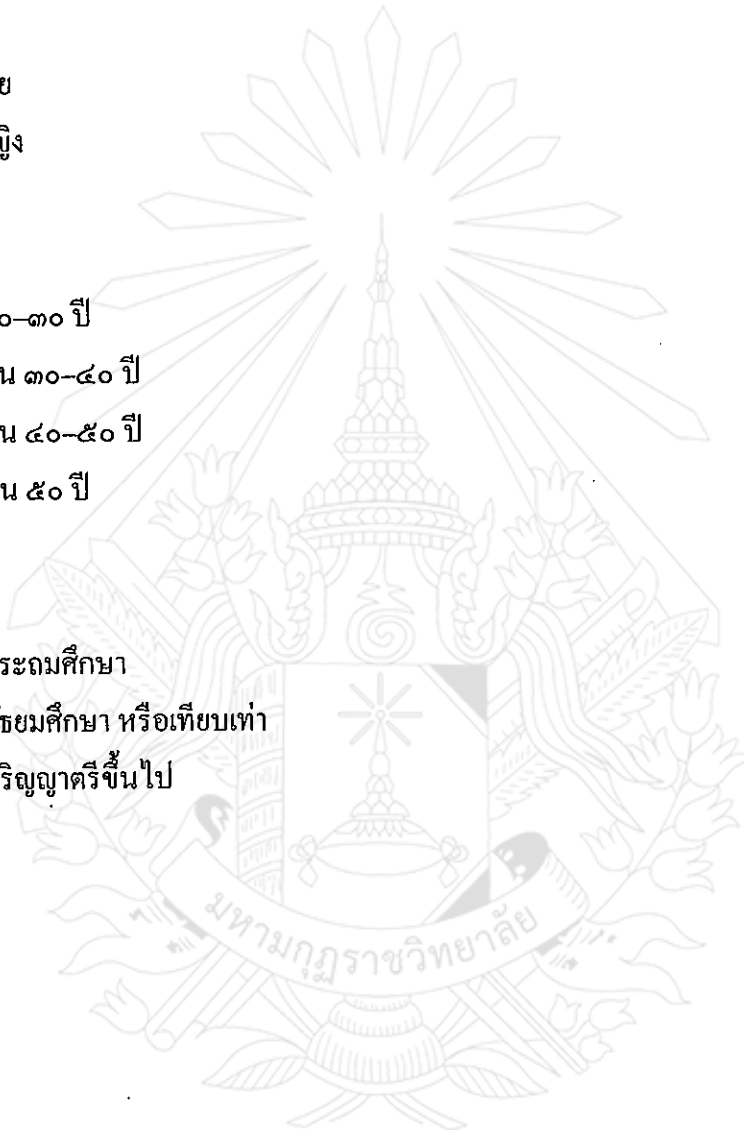
[] เกิน ๕๐ ปี

๓) ระดับการศึกษา

[] ประถมศึกษา

[] มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า

[]ปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมาหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ						
๑.	เข้าร่วมประชุมในเวทีประชาคมเทศบาล					
๒.	ร่วมจัดทำระดับแผนหรือขั้นตอนการพัฒนาของเทศบาล					
๓.	มีความรู้ ความเข้าใจในแผนพัฒนาเทศบาล					
๔.	มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล					
๕.	มีส่วนร่วมในการเข้ารับฟังการประชุมสภาเทศบาล					
๖.	เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นในเรื่องเทศบาล ๖ ประเด็นต่าง ๆ เช่น เทศบัญญัติงบประมาณ เทศบัญญัติทั่วไป เป็นต้น					
๒) ด้านร่วมในการดำเนินการ						
๑.	ร่วมรับรู้และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล					
๒.	ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างในงานจ้างของเทศบาล					
๓.	ร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น					
๔.	ร่วมกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาต่างๆในเขตเทศบาล					
๕.	ร่วมในกิจกรรมที่จัดโดยเทศบาล เช่น การจัดงานประเพณี การรณรงค์ต่าง ๆ เป็นต้น					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๓) ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์						
๑.	ร่วมรับบริการจากเทศบาล เช่น บริการเก็บขยะมูลฝอย เป็นต้น					
๒.	ร่วมรับการสงเคราะห์จากเทศบาล					
๓.	ร่วมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส					
๔.	ร่วมรับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานของเทศบาล					
๕.	ร่วมรับการสนับสนุนและรับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
๔) ด้านร่วมในการประเมินผล						
๑.	ร่วมตรวจสอบการนำข้อเสนองของประชาชนเกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมไปจัดทำแผนพัฒนา					
๒.	ร่วมติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล					
๓.	ร่วมติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของเทศบาล					
๔.	ร่วมใช้สิทธิในการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานของเทศบาลต่อสาธารณชน					
๕.	ร่วมตรวจสอบพฤติกรรมของผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล					
๖.	เข้าร่วมในการคัดเลือกประชาชนหมู่บ้านเพื่อเข้าไปเป็นกรรมการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของเทศบาล					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

๑) ด้านร่วมวางแผนและตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

๒) ด้านร่วมในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

๓) ด้านร่วมในการรับผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

๔) ด้านร่วมในการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : นางสาวสุภาณิษ จันทร์แก้ว
- วัน/เดือน/ปีเกิด : ๑๖ ธันวาคม ๒๕๐๓
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๓๓ ซอย ๓ ถนนแจ้งสนิท ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร
- ประวัติการศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๔๖ : รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ตำแหน่งปัจจุบัน : นักบริหารงานนโยบายและแผน ๗
- สถานที่ทำงาน : กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

